

Këyítfii Pool bín Bu-Roomda Wo'eencii lëgís Këyítfiida

Këyítfii fii fëri Pool bín kerceencaa ga Roomda ee lak ya mossii daama kika'. 'Bibo' biliis bëri jangatee Hewhewii winéwí' wii daama bi kikerceen tuukka daama (fodii Akílaas na Pírísíl) Tumeen 18: 2. Pool bínndaba doonaa ba ínohhi. Ya wo'eeba an ya en na kiyah Españaa ya koorohan daama, ya daasba ga gëmii. Ya wo'aba ban kikiimi'ti Kooh, ya lëgisi'ti hal bi ya mín kibaab daama.

Pool wo'ba ga këyítfii ya bínbada daa kigëm ga Kiristaanii hín kijofda. Ya wo' an buwii béebba bëri tum baakaa' ee béebba bëri meydohsee ga ndamaa Kooh. Wayee diimada ba júwohduunun na Kooh, kooroh da dii ba en wínoo na Yéesu Kiristaada.

Kooh yëri tanuk Pool ki'en apotaa', en danaa ya yéegalohi Hewhewii winéwí'wii. Ya wo' an Hewhewii winéwí'wii wiima, doolii Kooh wëri, ee wa waa ga béeb baa gëmin, laakoo an yii yaawúu', laakoo an yii enndii yaawúu'. Kooh wo' an béeb buwii gëmda ba wínoo ga fikíici. Ya abohinba bo' bijúwí' kooroh ga ínaa Bíncaa cisela'í'caa wo'da. Ca wo' an: «baa júwin, kipeskaagari taabi na ngëm» (Room 1: 17). Pool wo' ban an béeb kerceencii jom kijúwohu hen, ken jomoo kisagoh na mooroomci, ken hanat ki'atti' mooroomci luu enee badukeencaagaba

bokkii. Këyítfiima Pool bídee bu-Roomda laa-keera solu, kërí tah kerceencii tookuununfa.

Këyítfi Pool bín bu-Roomda tíidoh anee:

- 1 - Pool waa' kika' Room kiwaaknee kerceen-
caa daamada (1: 1-17)
- 2 - 'Buwii béebba tumuunun baakaa' (1: 18-3:
20)
- 3 - Kigëm ga Yéesu onoh kijúß ga fikii Kooh (3:
21-4: 25)
- 4 - Yéesu onin buwii kijúwoh na Kooh (5: 1-8:
39)
- 5 - Heetii Isarayeel tanukda (9: 1-11: 36)
- 6 - Kipes ki'as ga iñaa Kooh nakoh (12: 1-15:
13)
- 7 - Tanjoh (15: 14-16: 27)

Këñdoh

¹ Mi Pool, mi súrğa Yéesu Kiristaa, mi yëri bínndúu këyítfi fii dú bu-Room. Kooh yëri bayyoo ki'en apotaa'ci, mi faandussari han kiyéegalohnee Hewhewii winéwí'wii.

² Hewhewii winéwí' wiima nak, Kooh dígoheerawa kuméeñí' ga Këyítfaa ee koorohee ga túuwtaa seldiigacaagari.

³⁻⁴ Wa wo' loo Kowukiigari, Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu. Ga kibo'-súusúuskaagari, ya límukoh ga nílaa buu' Dëwít, ee ga Helaa yisela'í'yaa, Kooh ga doolaagari teewohha an ya Kowuci ga waa ya mílísdu ga buwaa kaaninda.

⁵ Kooroh gari nak, Kooh onndaroo ki'en apotaa', doonaa ga teekii Kiristaanii mi nook heetii ga öldúnada toohca, ca gëm gari, ca taabuk iñaa nakohu kitumda.

⁶ Dú bu-Room, d'ú bok ga, ndaga Kooh bayinndúu kibok na Yéesu Kiristaa.

⁷ Kon mi binnndúu këyít'fii fii d'ú béébpúu. Ínohat an d'ú neblohin Kooh ee ya bayinndúu d'ú en buuci. Kooh, Paamudiigaruu na Yéesu Kiristaa, Ha'mudii barkeelattúu ee ba onndúu jam.

Pool waa' kika' Room kiwaaknee kerceencaa en daamada

⁸ Kon bi mi dalaa, mi dewan kigërëm Koohyigoo garúu béébpúu paay, ee kooroh ga Yéesu Kiristaa ndaga síwin daa en bééß ga ëldúna an d'ú gëmin gari.

⁹ Kooh ínohin an mi wo' kayoh, ya yii mi jaamuki ga keeñnjoo ga kiyéegaloh Hewhewii winéwí' wii wo' ga loo Kowukiigaridfa. Ya ínohin an wahtaa en tóoh helloo ka' garúu.

¹⁰ Ee mi dëk ga kikiimmibi ya onndoo hal en nebpinaa, mi minndúu kihay kiwaaknee.

¹¹ En ki'ena, mi waarin garúu kihay lool bi mi le'doh garúu barkicii Helii yisela'í'yii onohidfa, en danaa ngëmiigarúu wëñ kiyëgís.

¹² Mi waa' kiwo' sah man, d'ú béébpúu, d'ú daasoh ga ngëmii d'ú bok kilaakfa.

¹³ Mbokciigoo, ínohat an bes ciyewin mi abinndúu kihay kiwaaknee, wayee bi wati mi laakkii hal. Mi waarin nak kihay kilëgëy ga d'uuycúu, bi jeriñ mey ga, fodaa daa mi tum ga d'uuy buwaa ga dëkcaa cínooda.

¹⁴ Kooh sasinndoo kilëgëy, kon mi jomin kiyéegaloh Hewhewii winéwí'wii ga bééß buwii. Mi haywa kiyéegalohnee ga buwaa helcaa

yúudukin ga ëldúnada, bi ga baa helcaa yúudukkiida. Mi haywa kiyéegalohnee ga buwaa jaginda na buwaa jagussiida.

¹⁵ Iñaama tah mi waarin lool kihay kiyéegalohwa garúu ban, dú bii dú en ga Roomda.

Doolaa laak ga duuy Hewhewii winéwí'wiida

¹⁶ En ki'ena, mi safarin ga kiyéegaloh Hewhewii winéwí'wii. Doolii Kooh wëri en ga duuywa, wa músali béeb buwii gëm ga Yéesu Kiristaada, ennda yaawúu'cii ga iña debda, tíkka ga bii enndii yaawúu'da.

¹⁷ Hewhewii winéwí'wii wiima teewoh daa Kooh tíki fibo', baa gëm kesi ga Yéesu Kiristaa, ba en fibo' bijúwí ga fíkíicida. Iñaama waa' kiwo' an waas wiliis laakoo. Ee fodaama, ka bídu ga Kéyítfaa an: «Baa gëmaa, Kooh hayyi ki'aboh fodii bo' yijúwí' ga fíkíici, ee ya pesan kayohkayohda.»☆

Buwii béebba tumuunun baakaa'

¹⁸ En ki'ena, Kooh teewohin bi leerin, aboh ga dook an ya aylukin ndaga buwii faali'iiri ee ba júbpii. Ba úubin kayohfii na kijúbpiikiigaba.

¹⁹ Kooh hayba ki'atti' ndaga waasii ba jom kikooh bi ba ínoh Koohda leerin ga hafba, Kooh teewinbawa bi leerin lañ.

²⁰ En ki'ena, doolii Kooh leehoo taa'da na dii ya manda nam ki'en iñcaa hotukoo na kuhas. Wayee ga iña ya sakee ëldúna bi wati, fu malak ga iñcii ya sakdanaa, hel míninndaaca kiteeb. Kon nak buwii laakoo lay ga fíkíici.

☆ **1:17** 1: 17 Habak 2: 4.

²¹ Buwii ínohuunun Kooh ee ɓa erussiiri ndam ee ɓa gërëmmbiiri fodaa daa ɓa jommɓika kitumi'ɗa. In̄cii ɓa halaati ëewdohɓa ëgíraaɗa cëri múuyí'ɓa ee keeñciigaba búumin, ɓa enin ga ñúus.

²² Ba tík haɓɓa ɓuwaa ñaañuunun ee ɓa ɓidof kesi.

²³ Ba aawwii kijaamuk Kooh yii laak ndam ee kaanooda, ɓa nammba ki'aaw kijaamuk nataal ɓo'-súusúus yii kaaninɗa, sel, júu', na fasukohcii.

²⁴ Këri tah, Kooh foñinɓa ga iñaa neɓɓa, ɓa enukohin ga iñcaa moroo, ɓa ɓii tum ga faanciigaba iñcaa apohin kaci.

²⁵ Ba jafin kayohfii Kooh, ɓa taabuk saboh. Ba aawin kijaamuk na kitaabuk in̄cii Kooh sakɗa, ɓa foñja Kooh yii sak tóohɗa. Ya kañsat bi taa'! Aameen.

²⁶ Këri tah Kooh foñohinɓa ga tumeencumgaba ci'apohí' kacicaa ɓa ɗuucukohɗa. Beticiigaba foñuunun yaalcii, ɓa faanuki kiyaal na ɓeti ga díkaantiba.

²⁷ Yaalcii ɓan tumsin fodaama, ɓa faanuki kibeti na yaal ga díkaantiba, ee faanɓa tamoh rek kifaanuk na ɓimooroomɓa. Yaal tumi na yaal mooroomci iñaa joffii, fodaama ɓa nooki ga ɗookɓa fayaa gën ga kimúuykaagaba kaamada.

²⁸ Waa ɓa tookkii ki'ínoh Kooh, Kooh foñohinɓa na hel-ɱalaañukohaagaba waama ee ɓa ðëk ga kitum iñaa tumkoo.

²⁹ Keeñɓa líif na kijúɓpii, kibon, kiwaa' kihëpí' na kisoot. Ba halaati ki'iñaan don, ki'ap ɓo', kiñaroh, kiñaañukoh ɓo', ki'óolukoo ken, kiɗoof ɓo',

³⁰ kiyah teek bo', kisagoh na Kooh, kiñak kikoruk, kibëwi' haffa, kindamuk, kimoroo ga nof, kitookoo kikelohi' paamun na eemun.

³¹ Ba laakoo hel, ba enndii go', ba waa'tii ken, ba laakoo yërmaandi ga ken.

³² Ba ínohin dijófi' daa Kooh yah kitum buwaa man fodaamada. Buwaa tumi iñcaamada, Kooh hayba ki'atti' kikaan ee hoonohhii bi wati ba dëk ga kitum iñcaa. Baatta ga, ba fa' na buwaa tumi iñcaamada.

2

Kooh yah buwii ki'atti ga yijúwí'

¹ Kon nak, fu yii fu atti'i mooroomfuda, na baa fu mín ki'en tóoh, ínohaa an fu laakoo lay ga fíkíi Kooh. Ndaga iñaa fu atti'oh mooroomfu an ya tumbidá, fu ban fu tumiri. Kon nak fu búukin haffu, fu yii fu atti' mooroomfuda.

² Du ínohin béébpuu an atti'aa Kooh atti' buwaa tumi iñcaamada koo' ga waas.

³ Fu yii fu atti'i mooroomfu ga iñcaa ya tumidá, ee fu ga kihaffu fu tumicada, fu foon an Kooh abohanndiiraakane?

⁴ Mín ki'en sah an fu faali'oo Kooh ndaga daa ya jofin lool, ee ya míninndaa kimúuñi' ee ya gaawtukoo. Fu ínohoo moos an ya teebpaa kijofaa, ya waa' fu hot iñaama, fu súpít kipesfune?

⁵ Wayee fu yaama fu yégís ga haf kak, fu san kisúpít kipeskaagaraada, fu yaa négíroh ga dookfu aylukaa Kooh bi ga besaa ya yah ki'atti' béébfá, ee kooran ga waas.

⁶ Le' bëríinaa, ɓaa en béeb Kooh hayyi kifay iñaa ya lëgëyɗa.

⁷ Buwii taabuk kitum yijófi'ɗa, ɓa waa' kilaas ndamaa meyoh ga Koohɗa, ɓa neɓloh Kooh, kipesɓa leehoo ee fodaama Kooh hayɓa ki'on ɓa pes nari bi taa'.

⁸ Wayee ɓuwaa ɓiinoo, ga kiwaa'ti kiheñoh rek, ɓa onnda kayohfaa ɓiinj, ɓa ɓaa tumi ga iñaa joffii. Buwaama nak, Kooh hayɓa ki'ayluk, sanƙu'ɓa.

⁹ Béeb ɓuwii tumi yibóni'ɗa hay kikeenu ga coonu ciméeski' ee dewohan ga yaawúu'cii, tík ga ɓuwii enussii yaawúu'ɗa ɓan.

¹⁰ Wayee ɓuwii tumi yijófi'ɗa Kooh hayɓa ki'on ndam, ya hay kiwo' yijófi' gaba, ya hayɓa ki'on jam. Ya hay kitum fodaama, dewoh ga yaawúu'ciinaa, tík ga ɓuwii enussii yaawúu'ɗa.

¹¹ Buwii béeb ɓa wíinoo ga fikii Kooh.

¹² Buwii enussii yaawúu'ɗa ínohsoo iñii Waasii Móryiis nakoh kitumɗa. Ba keeni ga kitum iñaa joffii anee rek. Ba nak, ɓa hay ki'atti'u ɓa sanƙu'uk, wayee atti'aagaba ayukanndii ga Waasii Móryiis. Buwii ínohu iñii Waasii Móryiis nakoh ee ɓa kældúkiwada, atti'aagaba ayukan ga Waasii Móryiis.

¹³ Kooh yahhii ken ki'aboh ɓo' yijúwí' ga fíkiici ndaga daa ɓaama eem rek ga kisúkúruk iñaa Waasii Móryiis nakoh kitumɗa. Baa taabukin iñcii Waasii Móryiis nakoh kitumɗa, yëri Kooh yah ki'aboh fodii ɓo' yijúwí' ga fíkiici.

¹⁴ En ki'ena, ɓuwii enussii yaawúu' ee ínohsoo Waasii Móryiisɗa, binaa ɓa tum iñcii

Waasii Móyíis nakohd'anaa, man na ba laakca ga d'uuyba luu enee an ba hottiica.

¹⁵ Fodaama ba teewohin an iñcaa ba tumi ee Waasaa nakohda bidu ga keeñcaagaba. Helba tookin iñaama ee ban halaatcaagaba, cínoo hayaa yabiiba ga yen, wala somibada, tee-wohinka.

¹⁶ Bes waa hay, halaatcii daakuk ga d'uuy keeñciida hay kimeydohu fan ee Kooh hay ki'atti' buwii kooroh ga Yéesu Kiristaa. Iñaama, Hewhewii winéwí'wii mi yéegalohda, wéri wo'ka.

Yaawúu'cii taabukussii iñaa Waasii Móyíis nakoh kitumda

¹⁷ Fu nak, fu yii fu taas ga teekii yaawúu'da, fu ayuk ga Waasii Móyíis, fu maruki ga iñaama an fu bo' Kooh.

¹⁸ Kon fu ínohin iñaa Kooh waa'da, ee Waasii Móyíis jégírinndaa tooh iñaa laakin solu.

¹⁹ Fu foon an fu bayin tuhas ee fu yéri yah kinook búumí'cii. Fu foon an fu yéri en lee'laatii buwii enu ga ñúusda.

²⁰ Fu foon an fu yéri jom kijégí' buwii ínohsoo daradane? Fu foonnga ban an fu yéri jom kijégí' béeb buwii han ki'aas ga ngemiida, ndaga fu yaakaa' an waasii oninndaa kilaak kayoh ga tooh na ki'ínoh toohe?.

²¹ Kon fu yii fu jégíri buwii bíinooda, iñii tah ya fu jégíroo haffu? Fu jaŋgati buwii bíinoo an ba hanat kilok. Kon iñii tah ya fu loki?.

²² Fu wo'i buwii an ken hanat kidúk betici wala yaalci, ya faanuk na bo' yiliis. Kon iñii tah ya fu tumika? Fu wo' an fu gëmbii ga koof, kon iñii

tah ya fu kolukaa fu loki iñcaa buwaa sarahohi ga koofcaada?

²³ Fu ndamuk ki'ínoh iñii Waasii Móyíis nakoh kitumda, wayee fu tooñ Kooh, ndaga iñcii fu tumida taambii ga iñaa Waasaama nakohda.

²⁴ En ki'ena, bíduunun ga Këyítfaa fodaama an: «Dú yaawúu'cii, dú bërí tah buwii enussii yaawúu'da wo'si ga teekii Kooh iñaa joffii»[☆].

²⁵ En ki'ena, kigúruk jofin en lak fu taabukin iñii Waasii Móyíis nakohdanaa. Wayee fu taambii ga iñii Waasiima nakohdanaa kigúrukkaagaraa laakoo jeriñ.

²⁶ Baa gúrukkii, binaa taabuk iñii Waasii Móyíis nakoh kitumdanaa, hídaa ga daa ya gúrukkiida tooh, Kooh hayyi kikiñdoh ga buwaagari*.

²⁷ Ínohaa an baa gúrukkii ee ya taabuki dijófi' iñii Waasii nakohda, hayyaa ki'atti' fu yii fu en yaawúu', fu gúrukin, fu laasin ga iñcaa këyítcaa Waasii Móyíis nakoh ee fu taabukoocada.

²⁸ En ki'ena, ki'en yaawúu' enndii iñaa hotuki ga bo' ee kigúruk kayoh-kayohda enndii mandargaa hotuki ga faanda.

²⁹ Ki'en yaawúu' kayoh-kayohda, eni ga duuy keeñ, ee kigúruk kayoh-kayohda, keri en kigúrukkaa Helii yisela'í'yii tumi ga keeñda, enndii kigúrukkaa bídu ga këyítfa rek. Yaawúu', yaa man fodaama, Kooh yeri yahhi kindam wayee enndii bo'-súusús.

[☆] **2:24** 2: 24 Ísayí 52: 5. * **2:26** 2: 26 Kigúruk keri enee mandargaa teewohee buwaa en bu-Koohda

3

Kijúb na ki'en go' kuu Kooh

¹ En fodaamanaa, kon ki'en yaawúu' baat ya ga bo'? Kigúruk laaki' bo' ya jeriñ?

² Daa mín ki'en tóoh, jeriñaa gađa yakin. Ee waa kuliyuk gađa, wërí en ga dii wo'eenii Kooh đewee kiwosohu gađa.

³ En ki'ena, laakin gađa, ba enndii go'. Diima nak ya? Ki'enndii-go'kaagađa kaama mín kihoonoh Kooh ki'en gore?

⁴ Múk, iñaa bo' jom ki'amđa kay, wërí en an Kooh dëk ga kayoh ee bo'-súusúus dëk na saboh. Fodaama, ka bídu ga Këyítfaa an:

«Kijúbkiigaraa hotukan ga wo'eencii fu meydoh ki'atti' buwiida, ee ba fu atti' béeb, fu laak kayoh ga đookci»[☆].

⁵ En an kijúbpiikiigaruu teewohi an Kooh júwinaa, dú wo' ya ga iñaama? Dú wo' an, binaa Kooh íif aylukaagari ga đookkuunaa lak ya júbpii hene? En ki'ena, iñii yii mi wo''i fodii buwii wo'ikađa.

⁶ Múk, iñaama mínukoo. Haa en an Kooh júbpiinaa ya mínan na ki'atti' bu-ëldúna?

⁷ Hay kilaak buwaa wo' an, «En sabohfigoo on kayohfii Kooh kiwëñ kisiw na kilaak ndamaa, iñii tah ya mi lísi kitíku tumoh-baakaa'?»

⁸ Bínoo hay kika' bi ba wo' an: «Du tumat yibóní' en đanaa yijófi' mín ga kimey.» Laakin buwaa poki'tíi kiwo' an dí jëgíroh iñaama. Buwaa wo' iñaamađa, Kooh hayba ki'atti' ee kooran ga waas.

[☆] 3:4 3: 4 Kañcaa 51: 6.

Bo' yijúwí' laakoo

⁹ Kon, du jom ya kiwo'? Du yaawúu'cii du bërí gën buwii enussii yaawúu'da ga fíkii Koohe? Múk! En ki' enaa, du teewohin an yaawúu'cii na buwii enussii yaawúu'da tóoh, béebba biñaambaakaa'.

¹⁰ Iñii yii yërí bídu ga Këyítfaa an:

«Laakoo bo' yijúwí', enndii sah yíinoo

¹¹ Laakoo baa laak hel, yíinoo heellii ki'ínoh Kooh,

¹² Béebba foñuunun Waasii Kooh, béebba sooyuunun.

Laakoo bo' yaa tumi yijófi', enndii sah yíinoo✧.

¹³ Golgolciigaba en fan loyaa úbísukin, peremciigaba beedukin ga kidúk bo', wo'eencii meyi ga kúuwbada soot fan daña' goŋ.✧

¹⁴ Túuwtiigaba líif na coñ na wo'een cibóní' doŋ.✧

¹⁵ Kotba gaaw ga ki'apnee bo' rek.

¹⁶ Daa ba kooroh tóoh, buwaa fiipohi. Ba soki kofeel.

¹⁷ Ba ínohoo waasaa haydohi jam.✧

¹⁸ Kiniik Kooh paallii fen ga keeñba.✧»

¹⁹ Du ínohin an tóoh iñaa Waasii Móyíis* wo'in, wo' aaw ga buwii jomwa kitaabukda. En

✧ **3:12** 3: 12 Kañcaa 14: 1-3; 53: 1-3. ✧ **3:13** 3: 13 Kañcaa 5: 10; 140: 4. ✧ **3:14** 3: 14 Kañcaa 10: 7; Méccëe 12: 34; Efees 4: 31. ✧ **3:17** 3: 17 Ísayii 59: 7-8. ✧ **3:18** 3: 18 Kañcaa 36: 2.

* **3:19** 3: 19 Waasii Móyíis: Dii, iñii Waasii Móyíis waa' kiwo'da wëri en béeb këyítcaa bídu ga kifiliimunkaa kuçewaakaa Kooh na yaawúu'caafa.

danaa ken laakoo iñaa ya wo'an, ee ken ga èldúna laakoo lay ga fíkíi Kooh.

²⁰ Këri tah laakanndii ken ßaa abohsan ßo' yijúwí' ga fíkíi Kooh ga kitaabuk Waasii Móyíis. Waasii Móyíis, en ki'ena, on ßuwii ki'ínoh rek an ßa tumin baakaa'.

Kigëm ga Yéesu onoh kijúb ga fíkíi Kooh

²¹ Diimada nak, Kooh teewin ßuwii daa ßa jom kikooh bi ßa abohu ßibo' ßijúwí' ga fíkíici ee enoo ga Waasii Móyíis. Iñaama, Waasii Móyíis na seldiiga-Koohcaa teewohseeraka.

²² Kooh aboh ßuwii ßibo' ßijúwí' ga fíkíici ndaga ga dii ßa gëm ga Yéesu Kiristaada. Béeb ßuwii gëmda ya abohada, ndaga ßuwii béeb, ßa wiinoo ga fíkíici.

²³ En ki'ena, béeb ßuwii ßëri tum baakaa', ee ßa meydohin hafba ga ndamaa Kooh.

²⁴ Wayee Kooh, ga yërmaandaagari, onndaba ki'en ßibo' ßijúwí', ee ya meekissiiba dara ga. Ya koorohaka ga Yéesu Kiristaa, yaa ßëgisba ga baakaa'da.

²⁵ Kooh erohhi fodii sarah júwohi'tuu na hafci, ya sétí' na ñífaa ya aamda baakaa'cii ßuwii gëmindá. Saraama teewoh an Kooh mos kijúb. Ya taabukéeri ßuwaa baakaa'caa ßa tumee kudewaada,

²⁶ ndaga ya gaawtukéeri dara ga. Diima nak ya teewohin bi leerin an ya júwin ee ßaa gëm ga Yéesunaa, ya hayyaa ki'aboh ßo' yijúwí' ga fíkíici.

²⁷ Kon laakin iñaa ßo' bakukohan ga fíkíi Koohe? Dara! Haa iñii tahkada ya? Iñaa tahkada wëri en an iñaa wëñ kilaak soluda

enndii iñcii ñu tumi fodaa waas nakohkada, wayee kigëm ga Yéesu.

²⁸ En ki'ena, Du mínin kiwo' an Kooh abinnduu ño' ñijúwí' ga ñii ñu gëmin ga Yéesuda, wayee ya abohhiiruu ño' ñijúwí' ndaga ñii ñu tumin iñaa Waasaa Móyíis nakohda.

²⁹ Wala book Kooh nam ki'en Kooh yuu yaawúu'cii doge? Kooh enndii Kooh yuu ñuwii enussii yaawúu'da hene? Ahañ kay, Kooh yuu ñuwii enussii yaawúu'da ñan!

³⁰ Kooh yínoo don yëri laak, ee ya yëri abohi yaawúu'cii ñibo' ñijúwí' ga fikíci ndaga ngëmaa ña ñayda, ee ya aboh ñuwii enussii yaawúu'da ñibo' ñijúwí' ga fikíci ndaga ngëmaa ña ñayda ñan.

³¹ Ngëmii ñu laak ga Yéesuda nëewís Waasii Móyíis hene? Múk, hanaa kay ñu namwa kiyëgísi' ga iñaa wa endá.

4

Iñaa tah Kooh aboh Abaraham ño' yijúwí'da

¹ Kon, ñu ñeñ caasammbuu Abarahamaa, ga kibo'kaagari, iñii yiida yëri ñu mín kiwo' ga looci?

² Enee an Kooh abeeri ño' yijúwí' ndaga iñcaa ya tumeedanaa, eneena Abaraham mín kilaak iñaa ya ndamukan ga. Wayee ya mínéerii kindamuk ga fikíi Kooh.

³ En ki'ena, bídu ga Këyítfaa an: «Abaraham gëmma ga Kooh, ee ga iñaama Kooh abohhari ño' yijúwí'.»

⁴ Mon dú ínohin an baa lëgëyaa laas fayaagari. Iñaá ya fayu yaama enndii iñaá ya onu hen, wayee ya laas anagaagari.

⁵ Bo' yaa ga, ya tíkkii yaakaa'ci ga kitum iñaá júwin wala iñaá júbpii, wayee ya gëmin ga Kooh, yii mín ki'aboh bo', yaa faali'ii Kooh fodii bo' yijúwí' ga fíkiíciɗa. Ngëmaagari waama hay kitah bi Kooh abohhi bo' yijúwí'.

⁶ Dëwít ban wo'ee iñaama ga loo daa Kooh abohi bo', bo' yijúwí' ga fíkiíci ee ya malakoo ga iñcaa baa tumiɗa: baa mandá, yewinuunun múu'.

⁷ Ya wo'ee an: Yewinin múu' buwaa Kooh bayal tooñcaagaba ee nísín baakaa'caagabaɗa.

⁸ Yewinin múu' buwaa Kooh malakkii baakaa'caagabaɗa.

⁹ Kiyewin-múu'kaama, Dëwít wo'eeda, kuu buwii gúrukɗa ba hanɓane? Buwii gúrukussiiɗa bokussii gane? Ahañ kay, dú han kiwo' karam an Kooh abohha Abaraham bo' yijúwí' ndaga Abaraham gëmee gari hen.

¹⁰ Kon ga waa Kooh aboh Abaraham bo' yijúwí'ɗa, laak Abaraham gúrukinoo, gúrukkii? Mon lakanaa ya gúrukkii duum.

¹¹ Kígúrukkaa Abaraham tumeeda enee mandargaa teewoh an ya gëmin ga Kooh kumëeñí' ee Kooh abohinndi bo' yijúwí' kumëeñí'. Iñaama nak yëri tah Abaraham en caasamunii buwii gúrukkii béebba ee gëmuunun ga Koohɗa. Ee fo-daa Abaraham, Kooh abohin buwii bibo' bijúwí' ga fíkiíci.

¹² Ee ban Abaraham, caasamun ga buwii gúrukuunun ee ba eemmbii ga kígúruk donɗa.

Ee ba gëmin ban fodaa daa Abaraham gëmee kudewaa lak ya gúrukkii duumfa.

Buwii gëm ga Yéesudfa bëri yah kilaas ga iñaa Kooh díghdfa

¹³ Kudewaa Kooh díngga Abaraham na tucaasamuntaagari an ya hayba ki'on ba lam ëldúna. Iñaama Kooh díghéeriiri ndaga Abaraham taabukee Waasii Móyiis, wayee díghhi daa Abaraham gëmin gari ee ya Kooh abohinndi bo' yijúwí' ga fikíicida.

¹⁴ Enee an buwii taabuk iñcii Waasii Móyiis nakohda bëri yah kilaas ga iñaa Kooh díghdfanaa, kon eneenaa buwii gëm ga Koohda, gëmsan sooy ee eneenaa iñaa Kooh díghdfa enan sooy ban.

¹⁵ En ki'ena, waasii wëri fet aylukaa Kooh ga dook buwii taabuksoo iñaa wa nakoh kitumfa. Ee daa waas gaa ga, kideen waas laakoo daama.

¹⁶ Fodaama iñaa Kooh díghdfa, kigëm don këri onohiwa. Kooh yëri onoh iñaama ee ya sekkii fay ga. Iñaa díghu yaama béeb tucaasamuntii Abaraham tëri laakwa. Eembii ga buwii taabuk iñii Waasii Móyiis nakohda don, wayee le'in bi ga buwii bíinoo gëmu ga Kooh, fodaa caasammbuu Abaraham gëmeeda.

¹⁷ Fodaama, bíduunun ga Këyítfaa, Kooh wo''a (Abaraham) an: «Mi tuminndaa caasamun heet ciyewin.» Yëri en caasammbuu ga fikii Kooh, yii ya gëm gari, ya yii mílísdi buwii kaaninda ee saki iñaa mosoo kilaakfa.

¹⁸ Abaraham gëmba ga Kooh, ammba yaakaa' gari ee lak sah buwii bíinoo foogu an

yaakaa' leehin. Ee fodaama ya ennda caasamunii heet ciyewin fodaa Kooh wo'eerikada an: «Tucaasamuntiigaraa hínsan anee kiyewin.»

¹⁹ Ee ga wahtaa Kooh wo'ohhi iñaamaɗa, lak Abaraham deeyin kilaak tíkíis titéemée'. Ya ínoheera an ya kasohin ee Saaraa betici mínoo kilaak kowu, wayee ya líssa ki'am yaakaa' ga Kooh an yaama hay kitum iñaa ya díngida.

²⁰ Ya ínoheera an ya hay kilaas ga iñaa Kooh díngida ee ya laakkii hel kanak ga iñaama. Ngémaagari nammbari kibaat sah dooli ga waas Kooh ee ya yaa kañi Kooh.

²¹ Wóoreerari an Kooh laakin dooli kitum iñaa ya díngida.

²² Iñaama tah Kooh abohhari bo' yijúwí' ga fíkíci.

²³ Wayee wo'eenaama bídu ga këyítfaa an: «Ya abohussa bo' yijúwí'ɗa», bídussii wa eemba gari.

²⁴ Wa bíduunun, paaffa bi garuu, ɗu bii ɗu gëmin ga Kooh yii mílisi' Yéesu, Ha'mudiigaruu ga kikaanda.

²⁵ Yéesu yaama erohsee ya apussa ndaga baakaa'ciigaruu. Lëehí'ta Kooh mílisi'tari en ɗanaa Kooh abohhuu bo' bijúwí'.

5

Yéesu onin bo' kijúwoh na Kooh

¹ Kon nak Kooh abohinnduu biibo' bijúwí', ndaga ngëmii ɗu laakɗa. Diimaɗa, ɗu laakin nari jam ee kooroh ga Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu.

² Yèrí onnduu kilaas ga yërmaandii Kooh ñu enoh wati, ee kooroh ga ngëmii ñu laakda*. Yërmaandaa waama ñu aasin ga ee keeñjuu soosin ga ndaga ñu yaakaarin kibok ga ndamaa Kooh.

³ Eembii ga iñaama doṅ: luu ñu enee ga coonu, keeñjuu soosin ndaga ñu ínohin an coonu fërí tíwi kilaak keeñ ga bo'.

⁴ Kilaak keeñ kërí oni bo' kimín kiyégís ngëm ga fíkí coonu. Kiyégís ngëm ga fíkí coonu kërí baati yaakaa'.

⁵ Ee yaakaaraagaruu waama tasoo múk, ndaga kiwaa'kaa Kooh tum ga keeñciigaruu, koorohha ga Helii yisela'íyii, ya onnduuda.

⁶ En ki'ena, kudewaa, ga wii ñu míni'tii haffuu darada, Kiristaanii hayya ga wahtaa Kooh waaroheekada, kaani'taruu, ñu bii ñu faali'iirida.

⁷ En ki'ena, wóo'tii an bo' tookin ki'eroh kumuunkaagari ndaga mooroomci yiliis, luu enee an ya bo' yijúwí'. Heyna, enee an baa jofin díiraa mínin kitah bo' waa' ki'eroh kumuunci.

⁸ Kooh nak teewohin an ya waarinnduu fodii dii: Kiristaanii erohin kumuunci ndaga haffuu, ee wiima lak ñu lís bitumoh-baakaa'.

⁹ Waa Kiristaanii yèrí aam ñifaagari fodii sarah ee fodaama Kooh abohinnduu ñibo' bijúwí' ga fikiici, wëña ga aylukaa Kooh hayanda, Kiristaanii músalooruu gawa moose?

¹⁰ Ee ga wii ñu en buwaa sagoh na Koohda, Kooh júwohi'taruu na hafci, koorohha ga

* 5:2 5: 2 ee kooroh ga ngëmii ñu laakda Laakin lëegísohcaa fayyii wo'eenciima ga këyitfaagaña.

kikaankaa Kowukaagari. Wēñaa ga, waa ðu júwohin nari diimaɗa, kipeskaa Kowukaagari onooruu kimúce? Ahaŋ kay.

¹¹ Ee ɓaatta ga iñaama, ðu mínin kima'koh Kooh kooroh ga Yéesu, Ha'mudiigaruu, ndaga ya yéři onnduu kijúwoh diima na Kooh.

Aadama mēdírohu na Yéesu

¹² Bo' yíinoo ðoŋ yéři haydoh baakaa' ga ɛldúna ee Aadama yéři. Baakaa' nak wèři haydoh kikaan. Fodaama kikaan tikukka ga ɓaa en bééɓ, ndaga bééɓ ɓuwii tumin baakaa'.

¹³ En ki'ena, baakaa' enee ga ɛldúna, lakanaa Kooh yóoskí'tii Waasii Móyíis duum. Ga jamaanaa Móyíis, Kooh abohéeríi ɓuwaa baakaa'caagaba.

¹⁴ Moona déy iña aboh ga jamaanaa Aadama bi ga jamaanaa Móyíis, kikaan tikukee ga ɗook bééɓ, bi ga sah ɓuwaa baakaarussii fodaa Aadama yaa satee kitum iña Kooh nakoheeda.

Aadama nak enee lédí' ga ɓaa jomee kihayɗa,

¹⁵ wayee yërmaandaa Kooh onnduuda wóotírohin na baakaaraa Aadama tumɗa. En an baakaaraa ɓaa yaama, ya ðoŋ ya tumɗa tahin ɓo' ɓiyewin kikaanaa, wēñaa ga yërmaandaa Kooh, na iña ya onoh ee meekisohhii dara ga, koorohha ga ɓo' yíinoo ðoŋ, ennda Yéesu Kiristaada, le'anndii bi dooy ga ɓiɓo' ɓiyewine?

¹⁶ Iñii Kooh onohɗa wóotírohin na iñcii límuk ga baakaaraa waama ɓo' yíinoo ðoŋ tumɗa. En ki'ena, baakaaraa wíinoo waama Aadama tumɗa, atti'aa límuk gaɗa lēgíssa kisaŋku' ga bééɓ. Wayee hídaa ga dii baakaa'cii ɓuwii

hín kiyewinda tooh, Kooh, ga yërmaandaagari, onohin kijúb ga fíkíici.

¹⁷ En ki'ena, ga baakaaraa bo' yíinoo don tumda, kikaan laakin dooli ga buwii ndaga iña ya tum yaama. Wayee ga Yéesu Kiristaa don, buwii laakin yewin ga Kooh: ya teeɓba yërmaandi widóoyí', ya onba kijúb ga fíkíici. Ga Yéesu kon, ba pesan ee ba yah bibuu' nari.

¹⁸ Fodaama, ga baakaaraa bo' yíinoo don tum, kikaan tíkukka béeb buwiida, fodaama ban, enaama yíinoo yijúwí' yèri bo' tum, ya bégíssa buwii ga kikaankaa bageebada, ya onndaba kipes.

¹⁹ Fodaama daa Aadama rek sanɗee Kooh bi tahin béeb enuunun bitumoh-baakaa'da, fodaama Yéesu Kiristaa kelohɗin Kooh bi tahin Kooh hay ki'aboh bo' biyewin fiɓo' bijúwí'.

²⁰ Waasaa Móyíis hayya, en danaa, baakaa' mín kiyewin, ee daa baakaa' yewinoh tooh, yërmaandaa Kooh wëñ da kihoom ban.

²¹ Ee foda daa baakaa' haydohee kikaan, ka tíkukka ga dook buwiida, fodaama yërmaandaa Kooh hay kitíkuk ga béeb buwii onba kijúb ga fíkíici, ee fodaama du laas ga kipeskaa leehoo taa'da, kooroh ga Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu.

6

Du enin buwaa kaanin na Yéesu ee ba bii pes nari

¹ Kon du wo'an ya diima? Du enukohan ga kibaakaa' doonaa yijófi'yaa Kooh waari'tuuda wëñ ki'aamuk ga duuycuune?

² Mínoo ki'en kay! Du man na buwaa kaanin ee baakaa' laakissii dooli ga dookba. Kon mínan na ki'en baakaa' lísi kikuliyuk ga kipessuu?

³ Dú ínohin moos an ga waa d'ú b'etísi'u, d'ú ennda wínoo na Yéesu Kiristaada, d'ú teewohee ban an d'ú bokin nari kikaan.

⁴ Kon kooroh ga b'etísaama, d'ú enin buwaa kaanin nari, d'ú acoohussa nari, doonaa Kooh Paamudii mílisi'tuu ga kikaan fodaa ya mílisi' Kiristaa ga dooli ndamcída. Ee fodaama d'ú ban, d'ú laak kipes ki'as, kaa d'ú aasohan.

⁵ Ee waa d'ú enin wínoo na Kiristaanii ga waa d'ú kaan narída, d'ú hay ki'en nari wínoo ban ga kimíliskaagaari.

⁶ Ínohat an daa d'ú madee ga kipessuu kudewaada, Kooh daaydohinwa na Yéesu Kiristaa ga kuraanaa ya kaanohda, doonaa ya d'úbí'doh faan-baakaa'faa d'ú bayeeda, ee fodaama d'ú ensisoo ñaam-baakaa'.

⁷ Ndaga baa kaanin, baakaa' laakissii dooli ga dookci.

⁸ Waa d'ú kaanin na Kiristaanii, d'ú g'emat ban an d'ú hay kipes nari.

⁹ En ki'ena, d'ú ínohin an Yéesu Kiristaa mílin ga kikaan, ya yahissii kikaan. Ee kikaan ga kihafci laakissii dooli ga dookci.

¹⁰ Ya hégískohin na baakaa' bi leehha ga waa ya kaanda. Diimada ya yii pes ee ya pesi' Kooh bi taa'.

¹¹ Ee fodaama d'ú ban, abat an d'ú man na buwaa kaanin ee baakaa' laakissii dooli ga dookkúu, d'ú ínoh ban an d'ú bii pesi' Kooh bi taa', ndaga d'ú en wínoo na Yéesu Kiristaa.

12 Kon, kaa tooksat ki'en ñaam-baakaa', sagat kikeen ga iñcii cibóní'cii faanciigarúu aaw kikaan meekisohífa.

13 Kaa tooksat kilégísi' baakaa' hal ga haffúu, waa tumlukohirúu iñaa joffii. Namat ki'eroh haffúu ga Kooh, waa dú enin buwaa kaanin bi mílísuunun. Erohat haffúu bi leeh tak gari, en danaa, ya ëewdohhúu ga kitum yijúwí'.

14 En ki'ena, baakaa' laaksisoo dooli ga dookkúu ndaga dú ayukissii ga iñaa Waasii Móyíis nakohífa, wayee dú ayuk ga yërmaandaa Kooh.

Du dëkat ga kitum yijúwí'

15 Kon diimada dú jom ya kiwo'? Du wo'at an dú ayukissii ga Waasii Móyíis, wayee dú ayuk ga yërmaandaa Kooh. Kon luu dú baakaaree, iñaaama enoo darane? Ó'óo kay!

16 Mon dú ínohin an binaa dú e' bo' haffúunaa, dú abi an dú hayyi kitaabuk, ee fodaama dú en ñaamci. Kon binaa baakaa' wëñnjúu doolinaa, lak dú enin ñaam gawa, ee fodaama wa ëewdohhúu ga kikaan. Ee, en an Kooh yërí dú taabukaa dú enan ñaamci ee ya hayyúu ki'aboh bíbo' bíjúwí'.

17 Mon kudewaa dú enee ñaam-baakaa', ee diimada dú namin kitaabuk Kooh. Fodaama dú ñaakin ga keeñnjúu kayohfii dú jégírúfa. Du gërëmat Kooh ga iñaaama.

18 Kooh nísinnúu ga kiñaaam-baakaa'kaa dú enoheeda ee dú enin ñaamci doonaa kipessúu en kipes kijúwí'.

19 Iñii yii, mi wo''i man na dii buwii wo'ida ndaga helciigarúu gaawoo ki'am yen. Kudewaa,

dú erohee faanciigarúu hen, ca ennda ñaam iñaa moroo na iñaa júbpíi ee límítarúu kesi iñaa joffii. Kon diimada, erohat faanciigarúu, ca en ñaam iñaa júwin, doonaa kipessúu en iñaa sela'in.

²⁰ Kudewaa, ga waa dú lís ki'en ñaambaakaa'da, waassúu enéerií ga kitaabuk yijúwí'.

²¹ Dú laak ya ga iñcaa cibóní'caa dú tumee kudewaada ee wati ca enin kaci garúu? Iñcaama déy, kikaan doŋ kéri ca haydohi.

²² Diimada nak Kooh ðégísinnúu ga ki'en ñaam-baakaa' ee dú enin biñaamci. Kon neehalaa dú laas ga iñaamada wéri en an dú sela'í' kipeskiigarúu, ee méeñjohaa, dú laas ga kipeskaa leehoo taa'da.

²³ Fayaa baakaa' wéri en kikaan; Kooh nak, iñaa ya onoh ee meekissii ken dara gađa wéri en kipeskaa leehoo taa' ga Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu.

7

Waasii Móyís tíkukissiiiruu

¹ Mbokcii, dú ínohin iñii mi yahhúu kiwo'da. Dú ínohin dijófi' an waas tíkuki bo' lakanaa ya yaa lís kipes.

² Malkat ga betifaa en na kipajuk: en an yaalci yaa lís kipesaa, waas ebilli kites nari bi ga daa yaama kaanan. Wayee binaa yaalaa kaanaa, lak ya ðégísukin ga waasaa ebileeri kites narida.

³ Kon ya aboh na yaal yiliis, ee lak yaalci ya lís kipesaa, ya hay kitíku betifaa dúki yaalci, faanuki na bo' yiliis. Wayee binaa yaalci kaanaa,

lak ya bēgísukin ga waasaama; ya mínin ki'aboh na yaal yiliis ee ya tíksoo betifaa dúk yaalci, faanuk na yaal yiliis.

⁴ En garúu fodaama ßan mbokci: kooroh ga kikaankaa Kiristaanii, dú kaandohha nari, kon Waas tíkukissiirúu. Dú ßuu bo' yiliis, ee ßaama yērí mílís ga kikaankaa doonaa kipeskiigaruu límí' Kooh jeriñ.

⁵ Kudewaa, ga wii dū en na kipes ga rek iñaa neß kumuunnduuda, iñcii cibóní'cii Waasii Móyíis yúun garuuda cērí yēngēlee faanciiruu ee ca límí'taruu kikaan.

⁶ Kudewaa, Waasii Móyíis abeeruu fodii ñaam, diimada dū man na ßuwaa kaanin gawa, wa tikukissiiruu. Diimada nak dū taabuk kijaamuk-Kooh ki'as fodii dii Helii yisela'í'yii teebpuukada, wayee enissii fodaa daa, kudewaa, Waasii Móyíis nakoheekada.

Waasii Móyíis wēri teewoh iñii en baakaa'da

⁷ Kon dū jom ya kiwo'? An Waasii Móyíis wēri haydoh baakaare? Múk! Wayee Waasii Móyíis wēri onndoo ki'ínoh iñii en baakaa'da. En ki'ena, Waasii Móyíis wo'éeríi an: «Kaa dñibuk kilaas enaama mooroomfunaa», eneena mi ínohoo baakaaraa en ga kidñibuk enaama ßo'da.

⁸ Baakaa' nak heel hal ga iñaama Kooh nakoh kitumda, wa hayya ga dūuy keeñiigoo, wa yúunnda ga dūuycoo halaat kidñibuk kilaas tooh iñaa neß kumuun bo'. En ki'ena, waas laakéeríinaa, eneena baakaa' enoo.

⁹ Kudewaa, mi, ga wii mi ínohéeríi iñii nakohu kitumda, mi yērí enee na kipes; wii mi ínohha

iñcii Móyíis nakohda nak, baakaa' wërí bewee kipes ga dookkoo,

¹⁰ ee mi namba kikaan. Fodaama iñaa nakohu kitum ee jomeeroo ki'on kipesda, ekkaroo kikaan.

¹¹ En ki'ena, baakaa' heella hal ga iñaa Kooh nakoh kitumda, dúkkaroo ee apparoo kooroh ga iñaa nakohu kitumda.

¹² Kon Waasii Móyíis sela'in ee iñaa Kooh nakohda sela'in, júwin, jofin.

¹³ Kon iñaa yijófi'yaa yaama ekkoo ga kikaane? Múk! Baakaa' kay wërí tumka, doonaa daa wa manda mín kihotuk. Wa kooroh ga iñaa yijófi'yaa yaama, wa ekkaroo kikaan. Fodaama wa kooroh ga iñaa nakohu kitumda, wa wëñja da kibon.

Iñii bo' waari kitumda mínoori kitum

¹⁴ Du ínohin an Waasii Móyíis meyooh ga Kooh. Mi nak, mi bo'-súusúus, mi toonuunun fodii ñaam ga baakaa'.

¹⁵ Mi ínohoo dara ga iñcii mi tumida. En ki'ena, mi tumoo iñcii mi waari kitumda, mi nami kitum cii mi waaroo kitumda.

¹⁶ Waa iñcii mi tumida, mi waa'tiica, kon mi tookin an Waasii Móyíis jofin.

¹⁷ Kon binaa mi tum iñaa mi waa'tii kitumaa, enndii mi tayka, wayee baakaarii en ga duuycooda wërí tumlukohhoo ka.

¹⁸ Mi ínohin an enaama yijófi' laakoo ga duuycoo, mi waa' kiwo' ga kipes faandoo. En ki'ena, kiwaa' kitum yijófi' kii garoo, wayee mi mínooka kiméti'.

¹⁹ Mi tumoo yijófi'yii mi waari kitumda, wayee mi tumi yibóni'yii mi waa'tiida.

20 Binaa mi tum iñaa mi waa'tii kitumaa, enndii mi tumlukoh haffooka, wayee baakaarii en ga dūuycooda wërí ekkoo ga.

21 Iñii yii yërí mi hot ga haffoo: wahtaa mi waa' kitum iñaa jofin tooh, yibóní' yërí tuukukiroo tek.

22 Waasii Kooh newinndoo lool ga dūuycoo.

23 Wayee mi hotin an laakin waas wiliis waa en ga faanndoo ee wërí lebirohi na iñii heliigoo teebpooda. Wa tummboo ñaam ga waas baakaa', wii en ga faanndooda.

24 En ki'ena, massa mi! Bii músalanndoo ga faanfiigoo fii ëewdohhoo ga kikaanda ba?

25 Mi yii gërëm Kooh ndaga mi laakin baa músalanndoo ee yërí en Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu. Ga helloo mi abin an mi tookin Waasii Kooh, wayee ga kibo'-súusúusoo mi taabuk waas baakaa'.

8

Kipeskii Helii yisela'í'yii oni buwiida

1 Kon diimada, buwii en wíinoo na Yéesu Kiristaada, atti'soo kikaan.

2 En ki'ena, Waasii Helii yisela'í'yii oniraa kipes ga ki'enfu wíinoo na Yéesu Kiristaada bégísinndaa ga waas baakaa' na kikaan.

3 Iñaa Waasii Móyíis mínéeríi kitum, ndaga dii bo'-súusúus laakoo dooli tah wa mínéeríikada, Kooh tuminndi. Ya tumwa ga waa ya wos Kowukaagari ëldúna, ka bayya faanci-igaruu, dū, tumoh-baakaa'cii, doonaa ka nísí'tuu baakaa'ciigaruuda. Fodaama, Kooh atti'a kikaan baakaaraa en ga bo'-súusúusda.

⁴ Ya tuminka doonaa kooroh ga iñaamanaa, dū tum bi mat iña Waasiigari nakohda, dū iis kon kitaabuk waasaa dū sak na kihaffuudu wayee dū taam ga Waasii Heli yisela'iyii.

⁵ Buwii pesi ga iña neḅ faanda taabuksi neblaata-kumuunba don, wayee buwii pesi ga iña neḅ Heli yisela'iyiida taabuksi Heli yisela'iyii rek.

⁶ Kidëk ga kitaabuk neblaata-kumuun, ewdohi ḅo' ga kikaan don, ee kidëk ga kitaabuk iña neḅ Heli yisela'iyii onohi kilaas ga kipeskii kukayohkii na ki'en ga jam.

⁷ Buwii tíku helba ga kitaabuk neblaata-kumuunbada sagohuunun na Kooh. Ba tookoo kitum iña Kooh nakoh ee ba minooka hen sah.

⁸ Buwii taabuk neblaata-kumuunbada minsoo Kooh kinebloh.

⁹ Dú nak, dū pesissii ga kitaabuk neblaata-kumuunndúu, dū pes ga kitaabuk Heli yisela'iyii, ndaga Heliima wii dëkka ga duuy keeñciigaruu. Baa laakkii Heli Kiristaanii ga duuy keeñaagarinaa, enndii yuu Kiristaanii.

¹⁰ Ee binaa en an Kiristaanii yii ga keeñnjúunaa, kayoh faanciigarúu aawan ga kikaan rek ndaga dii dū tumin baakaa'da, wayee Heliigari oninndúu kipes ndaga dii dū abohuunun ḅo' yijúwí' ga fíkiicida.

¹¹ Ee ban, waa Heli Kooh mílisi' Yeesu Kiristaa ga kikaanda, dū dëkdinwa ga keeñnjúu kayoh-kayohda, wóorin an Kooh yiima hay kimílisi' faanciirúu kaaninda ban kooroh ga doolii Heliigari dëk ga duuycúuda.

¹² Kon, waa en fodaama, dū mbokciigoo, laakin

iñaa wa'tuu, wayee enndii ga iñaa neɓ faan bi dū pesi ga iñaa neɓ kumuunnduu.

¹³ Binaa dū pes ga kitaabuk iñaa neɓ faanaa, dū hay kikaan. Wayee binaa dū lëgísi' Helii yisela'í'yii hal ga haffúunaa, dū hay kitagoh na kitum iñcii cibóní'cii dū tumida, ee fodaama dū laas ga kipeskii kukayohkii.

¹⁴ Bééɓ ñuwii Helii Kooh níi'da, ña bitowu Kooh.

¹⁵ Heliima Kooh onndúuda tumoorúu ñaam, ee wa hay kitah dū niiksoo dara, wa yahhúu kitum bitowu Kooh. Wa hayyúu kimín ki'on kibay Kooh: «*Abaa, Paammboo!»

¹⁶ Helii Kooh wiima wërí oniruu ki'ínoh ga keeñnjuu kayoh-kayohda an dū bitowu Kooh.

¹⁷ Ee waa dū bitowu Kooh, dū hay kilam ga iñcaa cijófi'caa ya faani'tuuda; ee iñcaama, dū na Kiristaanii dū hayca kilam. En an dū bok nari kiday coonunaa dū bokaan nari ñan ga ndamaa ya laakda.

Kooh hayyuu ki'on ndam wiyaak kuwis

¹⁸ Mi foogin an coonucii dū en na kiday watida, enndii dara ga fíkíi ndamaa Kooh yahhuu ki'on kuwisda.

¹⁹ En ki'ena, ëldúnaanii Kooh sakda, besoo bes, wa wii sek Kooh teewoh ndamii towutiigari.

²⁰ Ëldúnaaniima Kooh sakda, wii taabuk waasaa ëwdohwa ídaa ee wa tayyiika. Kooh yërí tíkwa iñaama, wayee hoonohhii wa abin yaakaa',

²¹ ndaga bes waa hay, Kooh hay kibégís èldúnanii ya sakda ga doolii sanju'wa, amm-bawa ñaamda. Ee fodaama wa laak hafwa, wa eku ban ga ndamaa towutii Kooh.

²² En ki'ena, dú ínohin an bi wati, èldúnaanii Kooh sakda lís ga mesiklaat fodii betifaa en na ki'íin ndaga coonucaa ga kilaak kowuda.

²³ Mesiklaataama keenndii rek ga èldúnaanii kesi, wa keenin bi ga d'ookkuu dú bii dú laasin ga Helii yisela'í'yii, ennda iña ya deβ ki'onohda; dú bii íin ga keeñciiruu ee dú bii ga kisek besaa Kooh yahhuu kitum bitowucida ee ya bégísannduu ga kikaanda.

²⁴ En ki'ena, Kooh músalinnduu wayee dú taam ga na ki'am yaakaa'. Ee fu hot iña fu yaakaaraa, iñaama ensisoo yaakaa'. Iña fu hotin, fu lísan na kiyaakaa' gari?

²⁵ Wayee waa iña dú yaakaa'da dú hottiiri duum, kon dú jommbi kisek hen, dú guu'guuluk ga iñaama.

²⁶ Fodaama ban, Helii yisela'í'yii hayinnduu ki'amdoh ndaga dú laakoo dooli. En ki'ena, dú ínohoo daa kikiim Kooh enida. Helii ga kihafci kíimi'tuu Kooh ga d'uuyci, fodii baa en na ki'íin wo'eenaa wo'koo na kúuw.

²⁷ Kooh yii ínohin iña en ga keeñ baa en bééβda, ínohin ban iña Helii yisela'í'yii meek-isohda, ndaga wa kíimdi buwii en buu Koohda daa Kooh waarohkada.

²⁸ Du ínohin an buwii waa' Koohda, ennda buwii ya nook ga hafci kitaabuk iña ya nakohda, iña hew gaβa tóoh Kooh hay ki'ek yahci ga bi ba bewoh yijófi' ga.

29 En ki'ena, buwaa ya tanuk kumëñí'ɗa, ya ɗaakɗin hafciɓa, doonaa ɓa en fodii Kowuki-igari, ee fodaama, ka en saawii ɓo' biyewin ga oomaacii.

30 Buwaama ya ɗaaki' hafciɗa, ya nookinɓa ɓan ɓa hay gari; ee buwaa ya nook ɓa hay garida, ya abohinɓa ɓan fodii ɓiɓo' ɓijúwí' ga fikíici; ee buwaa ya aboh fodii ɓiɓo' ɓijúwí'ɗa, ya erinɓa ndam ɓan.

Kiwaa'kii Kooh waa'tuuda laakoo daa ka eem

31 Kon waa enin ɗa, ɗu yah ya kiwo' yiliis? Waa Kooh taam naruu, ɓii yiida mín yen garuu?

32 Ya yaa, ya saɗngii Kowukaagari ka koo' ga coonu ndaga ɗu ɓéɓpuu ɗu tah ya erohhakada, kon ya na Kowukaagari, ya tumdooruu iɗaa en toohe?

33 Buwaa Kooh tanuk ga hafciɗa, ɓii yiida mínan buwaama kiyam yen? Kooh yëri abohɓa ɓiɓo' ɓijúwí'.

34 ɓii yiida mínɓa ki'atti' kikaan? Kiristaanii, ga kihafci, kaanin, wëñaa ga Kooh mílísɗinndi; ya yugin, hanohin Kooh yah-ñaaabaagari ee ya yaa kiiimi'tuu Kooh.

35 Ee ɓii mínan ki'aas ga ɗikaantiruu na Kiristaanii bi hégísohhuu na kiwaa'kiigarida ɓa? Yah coonu ciméeskíroo yah kitíit, ati kihatalluu ga kipes, wala a', kinduul wala iɗaa mín kihídí' kumuun ɓo' ga, wala kikaan?

36 En ki'ena, iñii daliruuda yëri bídu ga Këyítfaa an: «Kím bi noh aas, ɗí ɓii apu ndaga fu, ɗí ɓii malaku fodii baalcaa ëewdohu kihoossunee.»

³⁷ Wayee ga iñaa dalluu tóoh, yiima waarin-nduufa tum bi dū mey ga na ndam wiyaak.

³⁸ En ki'ena, wēerinndoo an enndii kikaan, enndii kipes, enndii malaakacii, enndii cii na kinguurukda, enndii wati, enndii kuwis, enndii ha'-dooli,

³⁹ enndii doolaa en ga d'ook, enndii waa en ga kakayda, wala yen yiliis yaa saku hen, laakoo dara iñaa mīnnduu kihégísoh na kiwaa'kii Kooh teebpuu ga Yéesu Kiristaa, Ha'mudiugaruufa.

9

Heetii Isarayeel Kooh tanukda

¹ Ga dii mi en wíinoo na Kiristaaniida, iñii mi wo'da kayoh fiwóorí', mi wo''ii saboh. Heliigoo taaboh na Helii yisela'í'yiida teewinndoo an mi wo' kayoh.

² Keeñjoo leehin tak ee mi korukin coonucaa leehoo.

³ Calalinndoo sah Kooh coñjoo mi hégískoh, mi ga kihaffoo, na Kiristaanii, en danaa mbokciigoo mi bok naba heetda múcu.

⁴ Buwaama bērí en bu-Isarayeel ee Kooh tuminba bitowuci, ya teewinba ndamiigari, ya pokohin naba kifiliimun, ya erinba Waasii Móyíis, ya teewinba dii ya jom kijaamukudfa, ee ya díginba*.

* **9:4** 9: 4 Kidíjkkii Pool wo' diida mín ki'en díгаа Kooh na Abarahamda, ee fan, bo' mínin kihalaat fan wo'eencaa sēldiiga-Koohcaa (2 Samiyeel 7: 12, 16; Ísayii 9: 6; Yéremii 31: 41- 34; Esekíyeel: 34: 23- 24)

⁵ Ba límukoh ga caasamuncaagaba meyoh ga níílaa Abarahamda†; ee Kiristaanii, ga kibo'kaagari, límuk ga buwaama, ya yii ya en Koohyii hanoh bééβ d'ookda. Ndam aawat gari bi taa'. Aameen.

⁶ Mi waa'tii kiwo' an iñaá Kooh dígee bu-Isarayeelda, ya tummbiiri. En ki'ena, enndii an towutaa Isarayeel‡ bééβta boku ga heetaa Kooh tanukda.

⁷ Ee ban, enndii an bééβ buwaa bok ga níílaa Abarahamda, bitowuci. En ki'ena, Kooh wo'ee Abaraham an: «Tucaasamuntaa mi dígeeraada meyoosan ga geñaá Ísaak.»

⁸ Iñaama waa' kiwo' an, towutaa límukoh ga bo' rek tahhii ta en towu Kooh. Towutaa en tuu Koohda, téri en taa límukoh ga díгаа Kooh dígee Abarahamda§.

⁹ Inii yii nak yéri Kooh dígee Abaraham, an: «Wahtii wii gaac, mi hay garaa kihayis ee laakan betifu Saaraa laakin kowu kiyaal.»

¹⁰ Ee eemmbii da; enissa fodaama na Rebekaa. Ya laakka na caasammbuu Ísaak síis, baa bok paamun yíino.

¹¹⁻¹² Kooh wo''ari an: «yaakkaa hay kisúrga'uk ga këmëenjímuna.» Wii Kooh wo' iñaama lakanaa ba límussii ee ba tummbii yibóní', ba tummbii yijófi' duum. Iñaama Kooh tummbari

† **9:5** 9: 5 Caasamunca wo'udá Abaraham, Ísaak na Yakoop, na towutaa Yakoop tidaankaah na tanaktaa (12) ‡ **9:6** 9: 6 Wo'eenii Pool wo' dii en anee: «enndii an towutaa Isarayeel bééβta boku ga Isarayeel»: towutaa *Isarayeel* mín ki'en towutaa meyoh ga *Yakoopda*. Malkat Sënees 32: 29. § **9:8** 9: 8 Dígaama wo' ga kilímukkaa Ísaak ee enee enaama yidóoyí'-waa'da.

kimétí iñaa ya natin kitum, ya teewohha an ya tanuki ga daa nebpi, ee ya malakoo ga iñcaa cijófi'caa bo' tumi wayee ga bayaa ya bayyida.

¹³ Iñaama yéri bídu ga Kéyítfaa, Kooh wo' an: «Mi tanukka Yakoop, mi sagi'ta Esawuu.»

¹⁴ Du yah ya kiwo' ga iñaama? Du wo'an an iñaa Kooh tumda júbpiine? Mínoo da ki'en.

¹⁵ En ki'ena, Kooh wo'ee Móyíis an: «Mi laakan yërmaandi ga baa mi waa' kiyèrèm, mi jofan ga baa mi waa' kijof gari.»

¹⁶ Kooh tanuk bo'aa, enndii an baa yéri waarika wala yéri lègëyika, wayee Kooh ga kihafci yéri laaki yërmaandi gari.

¹⁷ Ndaga bidu ga Kéyítfaa an Kooh wo' buuraa bu-Esípti an «Mi falinndaa buu' doonaa kooroh garaanaa, mi teewoh kiyakkiigoo ee teekiigoo síw daa en tóoh ga èldúna.»

¹⁸ Fodaama, Kooh laaki yërmaandi ga baa nebpi ee ya yégísdí keeñ baa nebpi.

¹⁹ Bo' hayyoo kimeekis an: «Waa ken mínoo dara ga iñaa Kooh waa', kon ya na buwii ga ya?»

²⁰ Mi nak, mi wo' an fu, bo'-súusúus, fu nam ki'en ba bi fu weeraanti'i na Kooh? Kataa mín kiwo' baa tawahkada an: «Iñii tah ya fu tawahhoo fodii dii?»

²¹ Man tawahoh kataa mínin kitum ga ban iñaa nebpi: ga yoon-banaa wa wínoo, ya mínin ga kihéwí' kataa-túuy kimo'ta na ban kataakaa foñsi ga fooh*.

²² En an Kooh waaree kiteewoh aylukaagari na doolaagari, ya tookka kon kimúuñi' iñaa maañ,

* **9:21** 9: 21 Malkat Yéremíi 18: 6 «...dú man ga yahhoo fodii dii ban man ga yah hëwíroh kataafa»

buwii tahee aylukaagari, ee kisanjku' jomeeba ga kilaakfa;

²³ ee ban, en an ya waaree kiteewoh daa ndamaagari hín kiyak ga dookkuu, dū buwii ya laakin yërmaandi gaba, ee ya waayuki'ba kilaas ga ndamaagarida,

²⁴ dū béebpuu, dū bërí Kooh nook ga hafci. Ya eembii ga kinook yaawúu'cii don ga hafci, wayee ban buwii enussii yaawúu'da.

²⁵ Fodaama, ya wo'aka ga Këyítfaa Osee, seldiiga-Koohaa an:

«Buwaa kudewaa enéeríi buurooda,
mi hayba kiwo' buunndoo.

Heetaa kudewaa soosdéeríi keeñjooda,
mi haywa kiwo' heetii soos keeñjooda.

²⁶ Daa ba wo'ohseera an ba enndii heetiigoo tóoh,
ba hay da kiwo'u towutii Kooh yii en na kipesda.»

²⁷ Ísayí, seldiiga-Koohaa, ga bakci, yéegaloheera ga looba an:

«Luu enee an bu-Isarayeel, ba yewin hen bi ba hídin na tukakaytaa en ga giyaada, bijutuut gaba, bërí yah ga kimúc.

²⁸ En ki'ena, Ha'mudii hay kitum bi mat, ga ëldúna,
iñaa ya wo'da ee yah kigaaw hen.»

²⁹ Ee foda Ísayí yaama wo'eeka kumëeñí'da an:

«Binaa Kooh, yii hanoh dookda múuñdéeríi bibo' ga heetiigaruunaa,
ennaa dū dúbín foda bu-teeraa Sodom,
dū man na bu-teeraa Gomoo'.»

Hewhewii winéwí'wii ga fíkíi bu-Isarayeel

³⁰ Kon d'u aban ya kimma? Iñii yii: buwii enussii yaawúu' heelséeríi Kooh abohba bibo' bijúwí'da, Kooh abohhaba bibo' bijúwí'. Ee ngëmaa ba laak ga Kiristaaniida onbaka.

³¹ Wayee bu-Isarayeelbaa heelee Kooh abohba bibo' bijúwí' ga daa ba taabuk Waasiida, laakusii iñaama ga.

³² Iñii tah ya ba laakkiika? Ba tíkee yaakaa'ba ga tumeencaagaba, ba sannga kigëm ga Kooh. Ba tapukka ga atohaa këfíti bo'da,

³³ fodaama, Kooh wo' ga Këyítfaa an:
«Mi hay kiyíp ga teeraa Síyon
atohaa buwaa këfítukohan,
ee wërí búukanba.
Wayee baa fu gëm gawanaa,
yaakaaraagaraa tasoo múk»†.

10

¹ Mbokcii, iñii mi waa' ga keeñjoo ee mi kíim Kooh gađa, wërí en an buwii mi bok naba heetda, ba múc.

² Kayoh, mi mínin kiseedi' an ba kaantukohin ga kijaamuk Kooh, wayee kikaantukohkiigaba, ba taambii ga na hel.

³ Ba ínohoo daa koorohsi bi bo' mín kijúú ga fíkíi Koohda, ba heella kituuki' waas waa ba koorohan ga kihafba. Ga iñaama, ba tooki'tii Kooh ga iña ya tum kijúwí'badá.

† 9:33 9: 33 Mëdírohat na Ísayíi 28: 16, ga daa ka wo'u ga kiGerekkaa kidewaada. Malkat ban Ísayíi 8: 14-15

4 En ki'ena, Waasii Móyíis top ga wii Kiristaa hayda; en danaa béeb baa gëmin mín ki'abohu bo' yijúwí' ga fíkíi Kooh.

Kimúckii kii ga béeb baa gëm ga Yéesu

5 Iñii yii yëri Móyíis bín ga loo iñaa tahi Kooh ki'aboh buwii bibo' bijúwí', ee kooroh ga Waasii Móyíisda. Ya bín an: «Baa taabuk Waasii ga béeb iñii wa nakohdanaa, pesan gawa.»

6 Wayee ga daa kigëm ga Kiristaa onohi kijúb ga fíkíi Koohda, iñii yii yëri wo'u ga an:

«Kaa wo' ga helpu an:

Bii yiida yah kilap dook asamaan?» Waa' kiwo':
kibewohnee da Kiristaanii, ya yoosuk?

7 Kaa wo' ban an:

«Bii yiida yah kiyosuk daa buwaa kaanin enohda?» Waa' kiwo': kikólkí' Kiristaanii ga buwaa kaninda, ya hay?

8 Këyítfaa wo' ya kon ga kijúb? Iñii yii:

«Wo'eenii Kooh, wii ga yahaafu,
wa wii ga kúuwkiigaraa na ga keeñiigaraa»✧.

Wo'eenii wiima wëri en wii dí yéegal buwii an ba gëmat ga Yéesuda.

9 Béeb baa fu wo' ga kúuwfu, ga fíkíi buwii, an Yéesu yëri en Ha'mudii, ee fu gëm ga keeñaagaraa an Kooh mílísdinndinaa, Kooh hayyaa kimúsal.

10 En ki'ena, baa gëm ga Yéesu ga keeñaagarinaa, Kooh hayyi ki'aboh bo' yijúwí' ga fíkíici; ee baa wo' ga kúuwci an Yéesu yëri en Ha'mudiinaa, Kooh hayyi kimúsal.

11 Iñaama yëri Këyítfaa wo' an:

✧ 10:8 10: 6-8 Malkat Dëteronom 9: 4; 30: 12-14.

«Béeb baa fu gëm garinaa, ya ooroora mu'k.»

¹² Fodaama laakoo kigënantiloh an, yii yaawúu', yii enndii yaawúu'. Du béebpuu, ðu bok ga Ha'mudii, ee ya tumdi bi dooy béeb buwii kii'iri dímalda.

¹³ Bíduunun ga Këyítfaa an:

«Béeb baa fu bay Ha'mudii kikiim dímalaa, ya hayyaa kimúsal.»

¹⁴ Iñaama yëri laak. En ki'ena, binaa buwii gëmussii garinaa, ba kooran gada bi ba mín kifool gari kikiim dímal? Ba tuman na bi ba mín kigëm gari, ee ba kelohhii teekiigari wo'u? Ba tuman na bi ba keloh teekiigari, ee laakkii baa yéegalohwa?

¹⁵ Kon buwaa yéegalohan teekiigari meyohan gada, ee laakkii buwaa wosu. Moona Këyítfaa wo'in an:

«Malkat ga dii keeñcii buwii soos ga hayii buwii hay kiyéegaloh Hewhew cinéwí'da.»

¹⁶ Wayee nak enndii buwii béebba ðëri keloh Hewhewii winéwí'wii, taabukussawa. Ísayí, seldíiga-Koohaa wo' an:

«Ha'mudii, moo ðii yiida gëm ga iñii ðu yéegalohda?»

¹⁷ Kon kigëm meyoh ga kisúkúruk Hewhewii winéwí'wii yéegalohuda ee Hewhewaama en Wo'eenaa Kiristaanii.

¹⁸ Wayee mi wo' an ba kelohhii Hewhewii winéwí'wii hene? Ahañ kay! Ba kelohinwa dijófi'. En ki'ena, Këyítcaa wo'in an:

«Toonaataagaba kelohukin daa en béeb ga ëldúna ee wo'eenba le'in bi ga topaaraa ëldúna.»

19 Kon mi meekisohis an bu-Isarayeel ínohsoo kayoh-kayohdane? Ahaŋ kay! Kooh deweera kiwo', koorohha ga kúuwkaa Móyíis, an:

«Mi hay kitum bi, d'ú siisoh buwaa enussii heet duumdá, mi obis aylukkúu ga bibo' biliis baa laakoo hel.»

20 Ísayíi, seldíiga-Koohaa kaañnja kiwo' ga iñaa Kooh nakki kiwo'da an:

«Buwaa heelseériiroo kihotda, hotuunundoo. Ee mi teewohin haffoo ga buwaa tíkséeri helba garooda.»

21 Wayee ga iñaa aaw ga loo bu-Isarayeel, Kooh wo' an:

«Noh noh, mi yii lérís yahiigoo heetaa wée'taa ga an wii, wa kelohoo kiwo' ee wa yégísín ga haf.»

11

Kooh foñjii heetii bu-Isarayeel

1 Kon mi meekisoh an, ati Kooh foñin heetiigari? Mínoo da ki'en! En ki'ena, mi ga kihaffoo, mi bok ga bu-Isarayeel, kucaasamun Abaraham, ga geñaa Beesamee.

2 Kooh foñjii heetiigari ya tanukee kuméeñí'da. Mon d'ú ínohin iñaa bidu ga Këyítfaa, ga loo Ili, seldíiga-Koohaada. Ya ña'sukohee ga fikíi Kooh loo bu-Isarayeel. Ya wo'ee an:

3 «*Ha'mudii, buwii bii apuunun seldíiga-Koohciigaraa, ba pookin loteelcaa dí tumohdeeraa sarahda. Diimada, mi donj mi tes baa taabukkaa ee ba waa'too ki'ap ban.»

4 Kooh ga kihafci wo''ari an: «Fu tessii hanfu, mi faandin haffoo bo' bijúnni-yitnabanak baa jaamukussii Baal*».

5 Wati, iñaama ban man fodaama garuu. Bibo' bii ga, baa tesin, ee Kooh tanukba ga yërmaandaagari.

6 Ee en Kooh waa'ba hen, tanukkabanaa, kon enndii an, ga iñaa ba tumda tah ya tanukkaba. Enee an Kooh tanuki buwii ga iñaa ba lëgëydananaa, eneenaa kiwaa'kii ya waari bo'da ensisoo ga yërmaandi.

7 Kon du wo'at an bu-Isarayeel hotussii inii ba heelda, wayee bibo' ga duuyba baa Kooh tanuk, hotuununwa. Baa tesda nak enussa buwaa yëgisuunun ga keen.

8 Fodaa ka bidu ga Këyítfaa an: «Kooh nëendin helciigaba, kúnin hasciigaba, ligin nofciigaba ee iñaama bi ga wati.»

9 Dëwít ban cojeeraba an: «Ñamahcii ba ñamida abatba fodii dii fí' abi júu'da. Ba ñafukat kakay ee Kooh íifba mesiklaat.

10 Kooh búumdatba, ba hotsisoo, ba dëkat ga mesiklaat bi bíñciigaba daa' kakay bi taa'»☆.

11 Kon mi meekisohis an, ga wii yaawúucii këfítukuda, ba keeneera bi ba le'a kakaye? Mínoo da ki'en! Keenii ba keenda nak lëgísi' buwii enussii yaawúu'da hal bi ba mín kimúc. Ee fodaama, iñaama tahin yaawúucii kisiis.

12 Ee en an ba lëgísdin bu-ëldúna hal ga Kooh ee dii ba keeninda laakdin buwii bínoo enus-

* 11:4 11: 4 Baal iñaa koof. Mëdírohat na 1 Buu' 19: 18

☆ 11:10 11: 10 Malkat Kañcaa 69: 24.

sii yaawúu'da jeriñaa, haa bēriinaa béeb bu-Isarayeel boykidohan hafba ga Koohaa, jeriñaa hídan na kiyak?

Kooh músalin ban buwii enussii yaawúu'da

¹³ Dú bii dú enndii yaawúu'da, mi wo' narúu kimma. Mi yēri en bii Kooh wos ee ya ebilli ga buwii enussii yaawúu'da. Kon mi am an lēgēyii ya sassoo kitumda laakin solu lool garoo.

¹⁴ Mi yii tumwa nak, doonaa kisiis am buwii mi heetukoh nabaɗa, ee heyna fodaama, laak buwaa hay, Kooh músalba.

¹⁵ Ga waa Kooh foñ yaawúu'ciida, ya lēgissa hal fodaama, doonaa heetcii ga ēldúnada tooh júwoh nari. Kon binaa ya haydohis bu-Isarayeelaa, iñaama moos madandii na kimílískaa buwaa kaanindane?

¹⁶ En ki'ena, fu gú' ga mbúuraa, fu faani' Koohwa sarahaa, iña tes ga mbúuraada tooh enin yuu Kooh. Ee fodaama ban, binaa fu e' Kooh níil kedikkaa, toytaa tooh enin tuuci ban.

¹⁷ Heetii Isarayeel man na kedik-ólwíyéekaa yípu hen, ee laakka toytaa bējísu ga. Fu nak ga dii fu enndii yaawúu'da, fu man na koy kedik-ólwíyéekaa baɓ ga ēgíraa; ka jokussa daa toytaa bējísohuda, ee fodaama fu mínin kiñam na toytaagaka ga muluymaa níilaa kedikkaa haydohda.

¹⁸ Kon kaa ndamuk ga fikíi toytaa kedikkaama Kooh bējísda. Ee luu enee an helpu waa ga kindamuk, kaa al múk an enndii fu bay níilaa, wayee níilaa wēri bayyaa.

¹⁹ Fu nak, fu hay kiwo' an: «Toytaama ta ßëjísu hen, mi, mi jokussa ga daa ta eneeda.»

²⁰ Kayoh, Kooh foñnja yaawúu'cii en toytáa yowu taamaɗa, ndaga ßa gëmbii gari. Fu nak, ya tummbaraa ga ßakaa yaawúu'caa ndaga fu gëmin gari. Wayee nak, kaa ßëwí' haffu ndaga iñaama. Namaa kiniik Kooh.

²¹ En an Kooh yërí múuñí'tii yaawúu'caama en toytáa kedikkaa yowudanaa, fu foonj an ya hayyaa kimúuñi', fu yii fu enndii yaawúu' ee fu yërí en koykii joku ga kedikkiidane?

²² Kon fu hotin ga dii Kooh hín kijof na dii aylukiigari manda. Buwii këfítuk, keenussada, ya tamohin ga ðookba. Fu nak, ya teebparaa kijof. Kon ðëkaa ga kijofkiigari, enndiikanaa ya hayyaa kibëjís fodii koy kedik.

²³ Ee yaawúu'cii, ßa took kigëm ga Koohaa, Kooh hayba kijokis ga daa ßa enee kudewaa, ga kedikkaada. Kooh míninba da kijokis.

²⁴ Wayee fu yii fu enndii yaawúu'ɗa, fu madee na koy kedik-ólíwíyéekaa paß ga ëgíraada. Ka yowussa, ka jokussa ga kedik-ólíwíyéekaa yípu henda. Fu ínohin an iñaama yoobpii kilaak. Yaawúu'cii nak ßërí en toytii kedik-ólíwíyéekii yípu henda. Kon wëñan kiyooß ga Kooh, ya bewista, ya jokista ga kedik-ólíwíyéekaa kaama yípu hen ta ßëjísohseedá.

Heetii Isarayeel béebwa hay kimúc

²⁵ Mbokcii, laakin iñaan en kúmpa garúu ee mi jominndúuri kiwo', doonaa ɗú íis haffúu kitík ßuwaa ínohin iñaan en tooh. Laakin ga ßu-Isarayeel ßuwaa bi wati saguunun kigëm ga

Kooh. Iñaama hay kilaak bi ga bërĩnaa béeb buwii enussii yaawúu', Kooh tanukɗa, aassan ga ngëmii.

²⁶ Daama nak, Kooh hay kimúsal béeb heetii Isarayeel. Iñaama, yëri bídu ga Këyítfaa an: «Baa yah kibégís buwiida, meyohan Síyon†, ya hay kitum bi, ga kaan Yakoop, laakanndii baa san kijaamuk Kooh.»

²⁷ Kooh wo'a an: «Mi hayba kibayal baakaa'caagaba, ee iñaama yëri teewohan kifi-iliimunkaa mi pokoh nabaɗa.»✧

²⁸ Binaa ɗu beb loo Hewhewii winéwí'wiinaa, yaawúu'cii saguununwa kite', ee fodaama ba ennda buwaa sagohin na Kooh. Iñaama lëgísi'tarúu hal ga Kooh. Du wo' ga kitanukkii Kooh tanuk yaawúu'ciidanaa, ba en buwaa ya keeñukin ndaga caasamuncaagaba.

²⁹ Béeb baa Kooh tanuk, barkeellari, ya laakoo hel kanak ga baa yaama.

³⁰ En ki'ena, ɗú buwii enussii yaawúu'ɗa, kudewaa, ɗú sannga kitaabuk Kooh, wayee diima, ga dii yaawúu'cii sagu kitaabuk Koohɗa, oninndúu kilaas ga yërmaandii Kooh.

³¹ Yah ban fodaama naba. Diima deŋ, ba sagin kitaabuk Kooh ga dii ya laak yërmaandi garúuɗa, en ɗanaa, ba ban, ba mín kilaas kimma ga yërmaandaagari.

³² Kon Kooh lakin béeb buwii rap, ga kisaŋgi kitaabuk, en ɗanaa ya teeb buwii béebba yërmaandaagari.

† 11:26 11: 26 Síyon wëri en teeraa Yéerusaleem ✧ 11:27 11: 27 Malkat Ísayii 27: 9; 59: 20-21; Yéremíi 31: 33-34.

Kiyakkaa Kooh

³³ Ga dii Kooh hín kiyakda moos! Ga dii hamhamiigari hín kiyakda ee tooh iñaa ya ínohin laaskooda! Bii mín ki'ínoh helci bi leeh takda ba? Bii mín kitëebí' iñaa ya nat kitumda ba?

³⁴ «En ki'ena, bii ínoh iñaa Ha'mudii ha-laatda ba? Bii mínndi ki'on hel ba?

³⁵ Wala ban, bii e' Kooh yen ba, bi an Kooh jominndika ki'ík?»✧

³⁶ En ki'ena, tooh meyoh gari; ya yëri tum tooh ee tooh eni'ti. Ndam aawat gari bi taa! Aameen.

12*Kipes ki'as ga iñaa Kooh nakoh*

¹ Mbokcii, waa fodaama Kooh teewinnduu yërmaandaagari ya laak garuuda, mi kímmbúu d'ú eroh haffúu fodii sarahaa en na kipes, waa sela'in ee neblohin Kooh. Iñaaama yëri en kijaamuk kimëti'kaa Kooh sek garúuda.

² Kaa heelat ki'en ßuwaa taabuki baahcii ëldúnada. Tookat Kooh e'túu halaat ciliis ci'as doonaa ya súpít keeñciigarúu. En ðanaa d'ú mín ki'ínoh iñaa Kooh waa', ennda iñaa jofin na iñaa neßpi ee wa mat.

³ Ga iñii Kooh onndoo kooroh ga kijofkaagarida, ßaa en ßéëß garúu mi wo''i iñii yii: Kaa tíkat haffúu ga daa d'ú le''ii, yaa en ßéëß mínat ki'ínohsoh daa Kooh hanohi'ti, ee ya lëgëy taam ga na ngëmaa Kooh wa'tida.

✧ 11:35 11: 35 Malkat Kañcaa 139: 6-17; Ísayíi 40: 13; Yoop 41: 2.

⁴ Iñaama man na faan bo'-súusúus. Cée'cii ga faanda yewin ee wíinoo bokkii na mooroomwa lëgëy.

⁵ Fodaama, ðu bii ðu bok ga Kiristaada, luu ðu yewin yewin, ðu enin faan fiinoo ga dii ðu en wíinoo narida. Ee béebpuu, ðu enin wíinoo, yaa en béeb ga mooroomci, fodii cée'cii en ga faan bo'-súusúusda.

⁶ Kooh warohin iñcii ya onnduu kimínda daa neɓpi. Iñcii ya onnduuda bokkii. Baa Kooh oninndaa ki'en seldígacinaa, tumaa iñaama ee fu taam ga na ngëmii.

⁷ Baa Kooh onndaa kimín ki'amɗoh buwiinaa, amɗoha. Baa Kooh onndaa kimín kijëgí' buwiinaa, jëgíroha.

⁸ Baa Kooh oninndaa kimín kidígalohaa, dígaloha dijófi'. Baa Kooh oninndaa keeñ ki'onohaa, onohaa na keeñ wisóosi'. Baa Kooh oninndaa kikuliyuk ga buwiinaa, taabaa ga na keeñ. Baa Kooh oninndaa kilaak yërmaandi kidímalohaa, taabaa ga na keeñ wisóosi'.

⁹ Waarat bimooroombúu ga ðuuy keeñnjúu, ee ka hanat ki'eem ga kúuwkii rek. Núpat iña bonin ee dú ñaak ñap ga yijófi'.

¹⁰ Waarohat ga díkaantirúu na keeñciigarúu béeb, foda buwaa bokoh. Bocirohat kiwaaroh ga díkaantirúu.

¹¹ Kaantukohat ee kaa yówirat yahhúu! Lëgëyɗat Ha'mudii ee ekat keeñciirúu béebca ga.

¹² Dú abin yaakaa' ga iñcii Kooh dígohda, kon keeñnjúu soosat seɓ. Binaa dú en ga coonunaa, tookatfa kikoork. Dëkat ga kikiim Kooh rek.

13 Warohat iñcii dú laakda na buwii enu buu Koohda ga soolicaagaba, dú toputu' dijófi' sagaccaa haysi ga kaancaagarúuda.

14 Buwii hatalirúu ga kipesda, kíimdatba Kooh. Kíimat Kooh barkeelba; kaa kíimat ya coñba.

15 Bokat kinebluk na buwii enu ga neblaatda; Bokat kikoduk na buwii enu na kikodukda.

16 Bokat hel dú en wiinoo. Kaa bēwírat haffúu, wayee tookat kijutuuti haffúu. Kaa tíkat haffúu buwaa wēñ kilaak hel.

17 Bo' tummbúu iñaa joffinaa, kaa ēldattika. Namat kiheel kitum iñaa jofin ga fíkíi bēeb.

18 Tumat iñaa dú mín tooh bi dú dēk na bēeb buwii ga jam, en mínukaa.

19 Mbokciigoo mi keeñukda, kaa ēldúkat ga yibóní'yaa bo' tummbúu, wayee íisat Kooh payka ga aylukaagari. En ki'ena, bídu ga Kēyítfaa, Ha'mudii wo' an: «Mi yērí laak ki'ēldúk, mi yah ki'ík yaa en bēeb, iñaa cal iñaa ya tumda.»[☆]

20 Ya wo'in ban an: «Binaa bo', yaa waa'tii garaa kihot, yaawaa, onaari iñaa ya ñaman. Binaa ya pílaa, onaari músú, ya an. Fu tum iñaamanaa, ya hay laak kaci fiyaak ga.»^{*}

21 Kaa íisat kibon wēñnjúu dooli, wayee ga kijofkaa dú tumda, laakat ndam ga dook kibon.

13

Kikelohi' buwii Kooh kuliyuki'da

[☆] 12:19 12: 19 Malkat Léwítík 19: 18; Dēteronom 32: 35; Mēccēe 5: 39; Lúkkaa 6: 27-29. ^{*} 12:20 12: 20 Wo'een cahii diida en fodii dii: «man na fu nēgíroh ēēñin-kiwii ga dook hafaagari»; Malkat Liiwuk 25: 21-22

¹ - Baa en bééβ jomin kikelohi' buwii kuliyuk ga nguu'ciida. En ki'ena, laakoo nguu', waa meyohii ga Kooh; bééβ cii laakda, Kooh yéri yípca.

² Kon bééβ baa fu sanj kikelohi' buwii tíku ga fikíidanaa, fu heñoh iñaa Kooh tuuki'. Ee baa fu heñoh iñaamanaa, waas hay kidal ga d'ookfu.

³ Baa tumi iñaa jofin jomoo kiniik buwii ga nguuriida; baa tumi iñaa joffii yéri jomba kiniik. Kon dú waa' kiniikoo buwaamanaa, tumat iñaa jofin, en d'anaa ba hayyúu kikañ.

⁴ En ki'ena, ba lègèyi' Kooh, ee iñaama onndaa jam. Wayee binaa fu tum iñaa joffinaa, fu jomin kitíit, ndaga enndii sooy Kooh onndaba kimín kiko'. Ba bisúrga Kooh ee b'eri laak kiyóoskí' aylukaa Kooh ga d'ook buwii tumi iñaa joffiida.

⁵ K'eri tah dú jom kikelohi' buwii kuliyukda hen. Ee enndii rek kiniik aylukaagaba, wayee ka en iñaa dal helluu.

⁶ K'eri tah ban dú jomin kifay lempu. Ínohat an buwii Kooh e' lègèy kifayuk lempuda, ba lègèyi' Kooh ee ba jomin kimèti' sasaa Kooh nakba waama.

⁷ Erat yaa en bééβ iñaa ya jom ki'eruda. Baa dú jom kifay lempunaa, fayattiwa. Baa dú jom kifay juutinaa, fayattiwa. Baa dú jom ki'e' céeraa, erattiwa. Baa dú jom ki'e' ndamaa, erattiwa.

Waarohat ga díkaantirúu

⁸ Kaa laakdat ken kobot, enndii kobot ki-waaroh dogaa. Bééβ baa fu waa' mooroomfuna, fu wacohin na Waasii Móyíis.

⁹ En ki'ena, Kooh nakohin an: «Kaa d'úk yaalfu wala betifu fu faanuk na bo' yiliis, kaa ap bo', kaa lok, kaa d'íibuk kilaak iña en yuu mooroomfu.» Iñcuma nakohudá, na caa tesdá tooh, ca cii ga wo'eenii wii an: «Waraa mooroomfu fodii fu waa' haffudá.»

¹⁰ Baa waarin mooroomci, tumoori iña me-skin. Kon binaa fu waa' mooroomfunaa, fu tumin iña Waasii Móyíis nakoh kitumdá bi matin.

Kiwaayuk kihayiskii Ha'mudii

¹¹ Kon tumat fodaama. En ki'ena, d'ú ínohin jamaanii d'ú enohdá. Wahtii d'ú jom kiyúudukohdá le'in. Wahtii Kooh yahhuu kimúsalohtá wēñin kideey. Wa úsaayissii fodaa ga wii d'ú han ki'aas ga ngēmiidá.

¹² Wekii wii yah kileeh ee Kooh yii yah kiwíis. Du foñat iñcii tumsi ee ca d'aaakuki hendá, d'ú ganaayuk lee'laatii Kooh e'tuu kiheñoohohdá.

¹³ Kon d'ú tídat yijúwí' fodii baa tíin na noh tañ. Du hanat kiliiluk ga kiñam na ki'an, d'ú hanat kifaanuki na baa en tooh na kiñalaañuk, d'ú hanat kiñarohi, d'ú hanat ki'iñaadoh ga d'íkaantiruu.

¹⁴ Wayee nak, madat na Yéesu Kiristaa, Ha'mudii, ee kaa taabukat neblaak-kumuunndúu ga iñcii ka waa'da rek.

14

Onohat cee' ga d'íkaantirúu

¹ Tookat ga d'uuycúu baa ngēmaagari yēgísissii duum ee kaa ñarohat nari ga halaatcaa ya laakdá.

2 Laakin baa halaat an ya mínin kiñam ñamahaa en tooh. Ee baa ngëmaagari yëgíssi duum nak halaat an ya ñaman iñcii línsi ga dë'da rek.

3 Baa ñami iñaa en tooh jomoo ki'eew yaa ñamoo iñaa en tooh, fodaa garída. Ee baa ñamoo iñaa en tooh hanat ki'atti baa ñami iñaa en toohda, ndaga Kooh ga kihafci tookinndi.

4 Fu nak, fu tík haffu ba, bi fu atti'i súruga jaambu?' Waa ya am lëgëyaagari, waa ya foñlukwa tooh, ya dígohka na ha'-kaanci. Ee sah ya hay ki'am lëgëyaagari ndaga Ha'mudii laakin doolaa amlukohanndiwa.

5 Laakin buwaa halaat an laakin besaa gën bescii cíinoo ga fíkí Kooh. Ee bíinoo halaatu an bescii tooh, ca wíinoo. Baa en béeb ínohat dijófi' iñaa ya halaatda ee ya am ga.

6 Kon bo' halaat an laakin bes, waa gën cíinoocaanaa, ya tumka kijaamuk Ha'mudii. Baa tanuk kiñam iñaa en tooh, ya tumka kijaa-muk Ha'mudii ee ya gërëmi Kooh ga iñaama. Baa tanuk kiñamoo iñaa en tooh, ya tumka ban kijaamuk Ha'mudii ee ya gërëmi Kooh ga iñaama.

7 Yíinoo garuu pesi'tii hafci ee yíinoo garuu yahhii kikaani' hafci.

8 En ki'ena, binaa du pesaa, du pesi' Ha'mudii, ee du kaanaa ban, du kaani' Ha'mudii. Kon waa du pes, waa du kaan, du buu Ha'mudii.

9 Iñaama yërí tah Kiristaanii kaannda, ya mílissa doonaa ya en Ha'mudii buwii kaaninda na Ha'mudii buwii en na kipesda.

10 Kon fu, fu yërí en ba bi fu atti'i mooroomfu?

Ee fu ban, fu yëri en ba bi fu eewi mooroomfu? Du bééɓpuu, du hay kituuk ga fikii Kooh, ya atti''uu.

¹¹ Biduunun ga Këyítfaa, Ha'mudii wo''a an: «Ga dii mi yii pes ee kayohda, mi wo' an bééɓ buwii hay kiyí'u ga fikiiroo ee yaa en bééɓ hay kiwo' faŋ ga kúuwci an mi yëri en Kooh.»✧

¹² Fodaama baa en bééɓ garuu hay kilayohi hafci ga fikii Kooh, ga tooh iŋaa ya mos kitum.

Kaa ek mooroomfu ga kitum baakaa'

¹³ Kon du iisat ki'atti' mooroommbuu. Namat kiguu'guuluk ga kiwatak kitum iŋaa min mbokkúu kerceen kikéfit, wala tahanndi kikeen ga yibóní'.

¹⁴ Dii mi en wíinoo na Yéesu, Ha'mudiida tahirindoo ki'ínoh ee wëerindoo an laakoo ñamahaa tabin kiŋam. Wayee binaa bo' am an yen tabin kiŋamaa, iŋaama tam kiŋam gari.

¹⁵ Binaa fu ek mooroomfu coonu ndaga iŋaa fu ñamidanaa, lakanaa fu waarissiiri. Kaa ek mooroomfu ya sanju' ndaga iŋaa fu ñamida. Ya ban, Kiristaanii kaandinndi.

¹⁶ Iŋaa dú am an jofin garúu, hanat kilim basee ga dookkúu.

¹⁷ En ki'ena, kibok ga Nguurii Kooh deeyohii dara na ñamah wala anah. Kibok ga Nguurii Kooh wëri en kitaabuk iŋaa júwin, kiheel jam na kineɓluk, ee iŋcaama, Helii yisela'í'yii yëri onohica.

✧ 14:11 14: 11 Malkat Ísayii 45: 23; Mëdírohat na Filiip 2: 9-11.

18 Baa jaamuki Kiristaanii fodaama hay kinebloh Kooh ee buwii ban hay kiwo'u an ya jofin.

19 Kon nak, du heelat kitum iñaa haydohi jam ga dikaantiruu na iñaa yëgísdan ngëmaa yaa en bééβ garuu.

20 Iñii fu ñamidfa hanat kikalañsoh lëgëyii Kooh. Kayoh, laakoo ñamahaa líib ga fíkíi Kooh. Wayee baa fu ñam ñamahaa tahan mooroomfu kikeen ga yibóníraa, fu tumin iñaa joffii.

21 Iñaa gënda, wërí en an kaa ñam koynoh, kaa an sangara ee kaa tum dara yiliis yaa ekan mooroomunfu ga kitum baakaa'.

22 Iñaa fu gëm ga loo iñaamada, eemdohaari ga dikaantifu na Kooh. Ya yewinin múu', baa helci dalin ga iñcaa ya tumida.

23 Bo' am ga helci an ya jomoo kiñam iñii yii, binaa ya ñamwanaa, ya tumin baakaa'. En ki'ena, tumeena taambii na ngëm bééβ iñaa baakaa'.

15

Kikuliyuki' iñaa neb mooroomfu

1 Du bii du yëgísan ga ngëmiida, du jomin kikoork buwii ngëmiigaba yëgíssiida ee du jomoo kidëwí' iñaa neb garuu doŋ.

2 Baa en bééβ garuu heelat kitum iñaa newin mooroomci ee jofin gari, doonaa yaama mín kiwëñ kiyëgís ga ngëmaagari.

3 En ki'ena, Kiristaanii mosoo kiheel iñaa nebpi. Iñii yii bíduunun ga Këyítfaa an:

«Baseecaa buwaa baseeraada, fu Kooh, ca keenin ga dookkoo.»☆

⁴ Béeb iñaa bínsee kudewaa ga Këyítfaada, bínsee kijëgi'tuu doonaa wa yoodí'tuu kimúuñ ee wa daas keeñciigaruu bi du mín kilaak yaakaa' ga iñaa Këyítfaa wo'da.

⁵ Koohyii onohi kimúuñ ee daasi keeñcii buwiida onattúu kijúwoh yaa en béeb na mooroomci fodaa Yéesu Kiristaa waa'kada.

⁶ Fodaama, béebpúu dú bok koonaa kiinoo, dú yeeki, dú kañi Kooh, Paamudii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu.

Kiristaa hayi' yaawúu'cii na buwii enussii yaawúu'da

⁷ Yaa en ga béeb tookat mooroomci fodaa daa Yéesu Kiristaa tookkúuda, doonaa buwii e' Kooh ndam.

⁸ En ki'ena, iñii mi waa'túu kiwo'da wëri en an Kiristaanii tummba hafci súrğa yaawúu'cii kiteebba an Kooh wo'oo, lëehíraa ya nís iñaa ya wo'da. Ya hayya kon kimëti' iñaa Kooh dígee bicaasambada.

⁹ Ya hayin ban doonaa buwii enussii yaawúu'da ndamu Kooh ga yërmaandaagari, fodaa këyítfaa wo' kada an: «Këri tah, mi hay kiwo' fañ ga leeloo heetcii béebca an fu Kooh ee mi hay kiyeek kiyakkii teekiigaraa.»☆

¹⁰ Bíduunun diliis ga Këyítfaa an: «Heetcii béebca, neblukat na heetii Kooh tanukda.»☆

☆ 15:3 15: 3 Malkat Kañcaa 69: 10. ☆ 15:9 15: 9 Malkat 2 Samiyeel 22: 50; Kañcaa 18: 50. ☆ 15:10 15: 10 Malkat Kañcaa 117: 1.

11 Ya wo'issa diliis an:
 «Béebpúu, dú heetcii, ndamat Ha'mudii.
 Buwii béebba ndamatti.»

12 Ísayí, seldíga-Koohaa ban wo'in an:
 «Hay kilaak baa límukan ga nílaa Yesee.
 Ya hay ki'en buurii heetcii béebca,
 ee ca tíkan yaakaa'ba gari.»*

13 Koohyii onohi yaakaa'da sóosírat keeñjúu
 seb, ya onndúu jam wimetí' sèk ndaga dú gëmin
 gari. Fodaama, keeñjúu líif muut na yaakaa',
 waa meyoh ga doolaa Helaa yisela'í'yaa.

Iñii tah Pool bínnda bu-Room këyítfii fiida

14 Mbokcii, mi ga kihaffoo mi ínohin an dú
 jofin lool, wëerinndoo dijófi' an dú ínohin tooh
 kayohfii ee dú mínin kijégíroh wo'eenii Kooh.

15 Wo'eencii mi binndúuda, en laak bitin
 kikelohaa, dara tahhiika, hanaa kiwaa'túu
 kiníindís rek iñaa dú ínohin haat. Mi tumka ga
 iñii Kooh onndoo, ga kijofkiigari,

16 mi ennda súruga Yéesu Kiristaa ga duuy
 buwii enussii yaawúu'da. Ya faanndaroo han
 kitum légëy kiyéegaloh Hewhewii winéwí'wii,
 doonaa ga tumeenii Helii yisela'í'yii, buwii enus-
 sii yaawúu'da enu fodii sarahaa newin Kooh.

17 Kon waa mi yii ga yah Yéesu Kiristaa, mi
 safarin ga légëyii Kooh nakkoo kitumda.

18 Mi kaañoo kiwo' yen yiliis yaa en-
 ndii iñii Yéesu Kiristaa tum koorohha ga-
 rooda. Ya kooroh garoo, kihaydoh buwii enndii

* 15:12 15: 12 Yéesu abu fodii tapisee yen, pëeléé yen. (Ísayí
 11: 10)

yaawúu'da, ba taabuk Kooh: Iñaama ya tumin-ndi kooroh ga wo'eencii mi wo'ida na iñcii mi tumidfa.

¹⁹ Ya tumin kintaan na mandarga ciyewin ee Helii yisela'í'yii teewohin dooliigari. Mi yéegalohin Hewhewii winéwí'wii wo' ga loo Yéesu Kiristaada daa en béeb ga leeloo buwii, aboh ga teeraa Yéerúsaleem bi ga gohaa Ílirii.

²⁰ Mi mos kiwaa' kiyéegaloh Hewhewii winéwí'wii ga dekatcaa buwaa en daama mossoo kikeloh loo Kiristaaniida. Mi waaréeríi kitawah yen ga dook lëgëy fibo' biliis.

²¹ Fodaama, mi deenjngii dara ga iñaá bídu ga Këyítfaada an:

«Buwaa ken mosooɓa kiyéegal iñaá aaw gari hayussi kihot.

Ee buwaa mosoo kikeloh loocidfa hay ki'ínohu iñaá laakɗa.»

Iñii tah Pool waa' kika' Roomɗa

²² Këri tah, waas ciyewin binaa mi waa'túu kihay kiwaak rekaa, mi hayoo.

²³ Diimada nak, lëgëyiigoo dii ga gohcii ciidfa leehin. Tíkíis tiyewin tee, taa helloo lík ga kihay kiwaakneerúu rek,

²⁴ ee mi waareeka binaa mi en na kiyah kúlkaa Espaaña. Mi koo' dumanaa, mi warinndúu kihot ee dú amdohhoo ga baawaama; keeñjoo ban hay kisoos ga ki'en narúu jutuut balaa mi paafaa.

²⁵ Wayee diima den, mi yah Yéerúsaleem kidímal buwaa Kooh enu daamada.

26 Buwaa Kooh enu ga kúlkaa Maseduwaan na kaa Akayda† hídírohuunun hēelís kiwosoh buwaa Kooh enu ga Yéerúsaleem, laaksoo darada.

27 Ba ga kihafba, bērí halaat iñaama ee jofin ba dímal buwaama. Kooroh ga yaawúu'cii, Kooh barkeelin buwii enussii yaawúu'da, ba laasin ga ngēmii. Kon kerceencii enussii yaawúu'da jomuunun kiwa' kerceencii enu yaawúu'da ga alalciigaba.

28 Kon binaa mi lēehí' kitum lēgēyiigoo, mi bay dímalaa aaw ga kerceencaa enu ga Yéerúsaleemdanaa, mi hay kika' kúlkaa Espaañ ee mi koorohan garúu дума.

29 Mi ínohin an binaa mi hay garúunaa, Kiristaanii hayyúu kibarkeel lool ga iñaama.

30 Mbokcii, dū béeɓpuu dū gēm ga Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu ee Helii yisela'í'yii tumin kiwaaroh ga díkaantiruu. Kon mi kíimmbúu dū amdohhoo ga kikiim Kooh,

31 en danaa mi ka' kúlkaa Yúudéenaa, buwaa enu daama ee gēmussii ga Kiristaaniida, so-dalsooroo lool. Kíimat Kooh doonaa dímalaa waama mi yah kibayi' buwaa Kooh enu ga Yéerúsaleemda, ba tookwa.

32 Fodaama, neɓ Koohaa, mi hay kihay garúu na keeñ wisóosi', mi íkaruk jutuut ga dūuycúu.

33 Mi kíim, Koohyii laak jamda, ya enat narúu béeɓpúu! Aameen.

† 15:26 15: 26 Akay, iñaagoh wiyín ga kúlkaa Geres. Laakin jamaanaa Kúlkaa Geres e'seera teekaama (330-37 balaa Yéesu Kiristaa)

16

Pool kēñi'ta bu-Room

¹ Kon mi yii dínkaanndúu Febe, mbokkerceennduu yibeti, ee en súruga ga jaangaa Kenkeree.

² Ya yum hay garúu, ee leenaa abatti bi jof ga teekii Ha'mudii fodaa daa bo'-KooH jom ki'abuda. Amdohatti ban ga béeb iñaá ya sooluk. En ki'enaá, ya amdohin bo' biyewin, bi ga mi yii sah.

³ Dú kēñiri'too Pírísil na Akílaas biyaabumgoo duma dí bok kilégëy ga teekii Yéesu Kiristaa.

⁴ Ba banak, ba karin bi ba waa'ta kitoon tumuunba ndaga mi. Mi yii gërëmba ga iñaama. Ee enndii mi hanngoo doŋ: béeb jaangucii buwii enussii yaawúu'da gërëminba ban.

⁵ Mi yii kēñi' ban buwii ga jaangii hídírukohsi ga duuy kaancaagaaba kikiim KooHda. Mi yii kēñi' Epaynet, yii mi keeñukinda: ya yëri deb kigëm ga Kiristaanii ga gohaa Aasí.

⁶ Mi yii kēñi' Mëri ga: ya yaama, ya sodin lool garúuda.

⁷ Mi yii kēñi' ban bu-kaanndoo Andoroníkus na Yúniyaas, ba bii mi bokee naba kilagu ga kasuda. Ga apotaa'cii, ba enin buwaa neblohin buwii lool ee ba debpoo sah kigëm ga Kiristaanii.

⁸ Mi yii kēñi' Ampíliyatus, yii mi keeñukinda ga fíkii Ha'mudiida.

⁹ Mi yii kēñi' Irbee yii dí bok nari kilégëy ga teekii Kiristaaniida, ya na Estakis yii mi keeñukinda.

¹⁰ Mi yii kēñí' Apeeles, yum teewohin bi matin sēk ngēmaa ya laak ga Kiristaaniida. Mi yii kēñí' ban bu-kaan Arístobil.

¹¹ Mi yii kēñí' mbokkoo Herodíyon na ban bu-kaan Narsís, ba buu Ha'mudii.

¹² Mi yii kēñí' ban Tirifeen ya na Tirifoos ee ba bok kilégèy ga teekii Ha'mudiida. Mi yii kēñí' Persís, yum mi keeñukinda. Ya ban ya sodin lool ga kilégèyi' Ha'mudii.

¹³ Mi yii kēñí' Rifis, ya yum ya en súruga yiyaak ga Ha'mudiida, ya na eeci, ee en eemun garooda ban.

¹⁴ Mi yii kēñí' Asinkirit, ya na Felegon na Ermes, Patorowaas, Ermas na béeb mbokkerceencaa enu naba daamada.

¹⁵ Mi yii kēñí' Fílolok na Súlí, Nere na kēmēenkíci yibeti Olimpás na ban béeb buwum Kooh enu naba daamada.

¹⁶ Kēñdohat ga díkaantirúu, dú mígínoh haf, kiteewoh an dú bērí bokoh. 'Buwii ga jaangucii Kiristaaniida béebba bēyruhuunundúu kēñí'.

Watukat kidēen iñaa waas kerceen nakoh

¹⁷ Dú mbokciigoo, mi kíimmbúu hen, leenaa watukat buwii heñoh kinís iñcum dú jégíruda ee fodaama ba haydohi kihégískoh ga dūuycúu na kiye''úu ga waas wibóní'. Kaa aaskohat na buwaama.

¹⁸ 'Buwaa manda, tumussii lēgèyii Kiristaanii Ha'mudiigaruu nakohda, ba tum iñaa nebba. Ba yahi buwii hen ee ba neb kúuw en fan kúum. Fodaama nak, ba dúki buwii hoorussii helda.

¹⁹ Dú ga kihaffúu nak, béeb ínohin an dú taabukin iñii Ha'mudiigaruu nakoh kitumda.

Kon ínohat an keeñjoo soosin lool garúu. Wayee nak, mi waarin d'ú taam na hamham widóoyí' ga ki'ínoh ínaa jofin, d'ú tumiri ee d'ú aaskohoo na yibóní'.

²⁰ En d'anaa, Kooh yii onohi jamda, diimanaa ya napañsoh Seytaani ga fíldoo kotciigarúu, d'ú laak dooli ga dookci. Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu barkeelattúu.

²¹ Tímotée, yii taam naroo kilégéyda, yii kēñí'túu ga, ya na buwii bokoh naroo enu diida: Lusiyus, Yaasoon na Sosipatoros.

²² Mi nak, Tertiyus, mi bídi' Pool kēyít'fii fii ee ga teekii Ha'mudii, mi yii kēñí'túu ga.

²³ Gayus yii kēñí'túu ga ban. Mi yii ennda ga kaanci, ee béeβ bu-jaangii Yéesu haysi kikíim Kooh dii ga kaanci ban. Erasti, yii d'aak hēelísii teeriida ban yii kēñí'túu ga, ya na mbokkuu Kartus. [

²⁴ Yéesu, Ha'mudiigaruu barkeelattúu d'ú béeβpúu.]

Pool kañja Kooh

[
²⁵ Kon, d'ú kañat Kooh. Ya yērí laak doolaa wēñannduu kibaat kiyégís ga ngēmiida. Ee ínaama yērí mi wo'i, mi en na kiyéegaloh Hewhewii winéwí'wii wo' ga loo Yéesu Kiristaadanaa. Kooroh ga Hewhewii winéwí'wiima, Kooh ínohlukohha béeβ kumpafaa ya d'aakee kumēēñí',

²⁶ ee diimada, ya teewohinfa fañ. Fodaa daa Koohyii leehoo, nakoheekada, fa koorohha ga kēyít'caa sēldiiga-Koohcii. Fodaama ínaa

ɗaakkee yaama yéegalohuunun ga béeɓ heetcii,
doonaa ɓa gëmwa, ɓa taabukwa.

²⁷ Ndam aawat ga Kooh, yii ya haŋci doŋ, ya
laak hamhamɗa, kooroh ga Yéesu Kiristaa bi
taa'! Aameen.]

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870